

Mazākumtautību skolēni apgūst latviešu tradīcijas

● Pēc senajām latgaļu tradīcijām ligavainis (otrais no labās) pēc ligavas brauca tikai ar vedējtevu (no labās). Attēlā redzams brīdis, kad notiek ligavas izpirkšana. Ligavainim meitenes vecāku piedāvātajās glāzēs jāņemet pa naudas gabalam, bet tēvs un māte pēc tam šīs glāzes izdzer uz jauniešu laimi. Foto: M.Rukosujevs

Gatavi pāriet uz apmācībām valsts valodā, un problēmas nerada ne mācību priekšmetu apguve latviešu valodā, ne pamatnācības tradīciju izpēti, to pierādīja Preiļu 2. vidusskolā notikušais atklātais pasākums rajona skolotājiem «Kāzas Latgalē».

10., 11. un 12. klases skolēni, kas ar rajona pedagogu

metodiskās apvienības «LAT 2», kurā darbojas latviešu valodas skolotāji mazākumtautību skolās, vadītājas Vilhelmīnes Jakimovas palīdzību sagatavoja gandrīz stundu ilgu uzvedumu, pierādīja gan savas teicamās valsts valodas zināšanas, gan latvisko sadzīves tradīciju izpratni, gan arī skatuviskās iemaņas.

Uz uzveduma pirmizrādi, kas notika Preiļu 2. vidusskolā, pulcējās daudz ieinteresē-

tu skatītāju, pedagogi un arī jaunieši.

— Metodiskā apvienība katru gadu sagatavo atklāto pasākumu, parādot, kā norit darbs valsts valodas apguvē, — stāstīja Vilhelmīne Jakimova.

— Līdz šim pievērsāmies Ziemassvētku un jaungada tradīcijām ar galdu klāšanu, ar svētkiem atbilstošām dziesmām, ar zīlēšanu, rotaļām, ķekātām, kā pieder šajos

svētkos. Šogad izdomājām citu tēmu — «Kāzas Latgalē». Metodiskajā apvienībā izvēle notika jau augustā. Materiālu vākšanā nācās ieguldīt ļoti daudz darba, tāpēc esmu pateicīga rajona galvenās bibliotēkas darbiniekiem, kas no arhīva fondiem izsniedza vēsturiskus izdevumus par senajām kāzu ierāzām Latgalē.

Turpinājums 2. lappusē.

Skolas valsts jubilejas gadā

Valsts jubilejai — Latvijas Republikas proklamēšanas 85. gadadienai, kura tiks atzīmēta šī gada 18. novembrī, pirmās sākušas gatavoties rajona mācību iestādes. Izglītības un zinātnes ministrija (IZM), kā arī Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs izstrādājis pasākumu plānu, ar kuru jau iepazīstinātas rajona izglītības iestādes.

Viens no plašākajiem jubilejas cikla pasākumiem ir novadpētniecības konkurss — skate «Es, mana ģimene, sko-

la un novads». Tām jārosina jaunieši savas ģimenes, dzimtas un skolas vēstures, tradīciju un vērtību izziņāšanā un pētniecībā; jāiesaista jaunieši un pedagogi sava novada brīvības cīņu vietu apzināšanā un sakopšanā; jāapzina un jāizvērtē skolu muzeju darbība un attīstības perspektīvas Latvijā. Novadpētniecības konkurss skate notiks trijos virzienos. Pirmajā tiks vērtēti skolu muzeji, otrajā — novadpētniecības darbs par tēmu «Brīvības cīņu vietas manā novadā», bet trešajā — skolēnu pētniecības darbi. Noteiktas pētāmo darbu tēmas:

«Mana ģimene un dzimta», «Mana skola», «Mana novada brīvības cīņas».

Arī visi pārējie ikgadējie pasākumi, kas notiek mācību iestādēs, šogad ir pakārtoti galvenajai tēmai — LR proklamēšanas 85. gadadienai. Ar šādu ievirzi paredzēts vides pētnieku konkurss «Skolēni eksperimentē», mazo mūzikas kolektīvu konkurss «Dore-mi» laureātu koncerts, Latvijas 27. skolēnu zinātniskā konference, izglītības iestāžu 5.-9. klašu koku koncerts «Lai skan!», skatuves runas konkurss «Zvirbulis» fināls, kā arī Latvijas bērnu

un jauniešu mākslas svētki — izstādē «Lidojums», tautas deju festivāls «Latvju bērni danci veda», valsts zēnu koku septītais salidojums. Šie pasākumi turpināsies visa gada garumā. Jaunajā mācību gadā pirms valsts svētkiem paredzēta konference «Jaunatne pilsoniskā sabiedrībā». Notiks arī Latvijas izglītības iestāžu audzēkņu pašpārvalžu otrais salidojums. Bet visu iepriekš minēto konkursu laureātu koncerts paredzēts kā LR proklamēšanas 85. gadadienai veltīto pasākumu cikla «Mana Latvija» noslēgums. L.Rancāne

● Vienkāršota ielūgumu apstiprināšanas kārtība LR vīzu saņemšanai.

⇒ 2. lpp.

● Trešdienas intervija ar Preiļu 2. vidusskolas direktoru Oļegu Hļebņikovu

⇒ 3. lpp.

● Speciālistu padomi lauksaimniekiem

⇒ 4. lpp.

● Divas sirdis, kas deg ar vienu liesmu

Valentīndienas vēstulju konkursa uzvarētāji Anīta un Jānis Čakuli

⇒ 6. lpp.

● Sports

⇒ 8. lpp.

● Policijas ziņas

⇒ 10. lpp.

● Skaistais rīcins jeb sešas kobras tavā dārzā

⇒ 11. lpp.

ZIŅAS

Pastnieki saņem vitamīnus cīņai pret gripu

«Latvijas pasta» visiem pastniekiem, vairāk kā 3000 cilvēkiem, izsniedzis vitamīnus — profilaktisku līdzekli cīņai pret gripu, informē «Latvijas pasta» personāla daļas vadītāja Tamāra Osipova. Kā apstiprināja «Latvijas pasta» Preiļu filiāles direktors Mavrijs Lomakins, vitamīni paredzēti lietošanai divus mēnešus, un mūsu rajonā tos saņēmis 81 pastnieks. Pastnieki ir uzņēmuma darbinieku lielākā riska grupa, kurus visvairāk ietekmē mainīgie un bieži nelabvēlīgie laika apstākļi. Aizvadītā gada augusta nogalē vairāk kā 60 labākajiem Latvijas pastniekiem tika dāvāts pieredzes apmaiņas brauciens uz Šveici, turp devās arī trīs darbinieces no Preiļu rajona — pasta vecākā instruktore Tatjana Romanovska, Smelteru pasta nodaļas pastniece Irma Filipova un Stabulnieku pasta nodaļas pastniece Veronika Sermā. Aizvadītā gada nogalē visi mūsu rajona pasta darbinieki saņēma prēmijas, un arī šogad tādas visiem darbiniekiem ir izmaksātas viena mēneša darba algas apmērā, informēja M.Lomakins.

Zemnieki nestreikos, bet prasis papildus subsīdijas

Sarunās ar valdību zemnieki panākuši kompromisu par 4,3 miljonu latu piešķiršanu piena, cukura un liellopu nozares sakārtošanai no subsīdijām paredzētajiem līdzekļiem, ko gada otrajā pusē valdība sola atdot, veicot grozījumus budžetā. Līdz ar to 25. februārī plānotās protesta akcijas tika atceltas. Kā informēja Preiļu lauksaimniecības konsultāciju biroja (LKB) vadītāja Silvija Dreijere, Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome (LOSP) iesniegusi valdībai priekšlikumus subsīdiju nolikuma papildināšanai. Arī Preiļu rajona lauksaimnieku apvienība LOSP nosūtījusi savus priekšlikumus, prasot pārraudzības uzsākšanai turpmāk noteikt termiņu 2003. gada 1. oktobris, lai arī tie zemnieki, kas pārraudzību uzsāk šogad, varētu saņemt subsīdijas. Rajona zemnieki ierosina atjaunot subsīdijas lopbarības (graižījumu) transporta izdevumu kompensēšanai, ieviest hektārmaksājumus arī par ierīkotajiem tīrsējas zālājiem, kukurūzu un nektāraugiem, bet liellopu gaļas, cūkkopības, kazkopības un aitkopības nozarēs subsīdijas maksāt, sākot no pirmā dzīvnieka.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Latvijā nodokļu slogs par smagu

Lai gan ekonomiskās attīstības līmenis Eiropas Savienības turīgāko valstu un ES kandidātvalstu starpā ir stipri atšķirīgs, nodokļu slogs Latvijā un vēl vairākās kandidātvalstīs ir tikpat smags, cik tas ir Vācijā, Francijā, Zviedrijā un Beļģijā — valstīs ar vislielāko nodokļu slogu ES, ziņo «Diena». Latvijā darba devējam vidēji par strādājošo ir jāmaksā 50% no saviem ienākumiem. Ungārijā — 52%, bet Īgānijā — 42%, liecina Eiropas Komisijas pārskata dokuments par kandidātvalstu nodarbinātības politiku pēdējos divos gados. Beļģijā darba devēji maksā 56%, Zviedrijā — 50%, bet Īrijā, kas pēdējos desmit gados sasniegusi strauju ekonomisko augšupeju, darba nodokļos vidēji par katru nodarbināto maksā 29%. EK uzskata, ka nodokļu reforma ir sarežģīts process, tomēr Latvijas apstākļos izdevīgāki nodokļu nosacījumi ir būtisks priekšnosacījums jaunu darba vietu radīšanā. EK secina arī to, ka Latvijai ir pārāk liela atkarība no lauksaimniecības (15% nodarbināto, turpretī ES — 4,2% 2001. gadā), bet modernajā tehnoloģijā un pakalpojumu sektorā ir zems nodarbināto līmenis.

Vai visi augstskolu beidzēji būs vajadzīgi darba tirgū?

Lielākā studentu konkurence augstskolās jau vairākus gadus vērojama ekonomikas, tieslietu un komunikāciju zinātnēs. Speciālisti uzsver, ka vairākās jomās jau pašlaik ir studentu pārprodukcija, kamēr citās darbinieku trūkst vai to trūkums paredzams tuvākajā nākotnē. Novārtā atstātas ķīmija, fizika, ārstniecības studiju programmas. Paradokss — katrs otrais Latvijas students studē ekonomiku. Tapēc katru gadu tiks samazinātas valsts apmaksātās studiju vietas ekonomikā un uzņēmējdarbībā. Samazinoties demogrāfiskajiem rādītājiem, no valsts budžeta apmaksātās studiju vietas tiks samazinātas arī topošajiem pedagogiem.

Palielinās saslimstība ar alkoholismu

Pagājušajā gadā strauji pieaugusi reģistrētā iedzīvotāju saslimstība ar alkoholismu. Pēc fiksēti aptuveni 97,2 jauni saslimšanas gadījumi uz 100 tūkstošiem iedzīvotāju, bet 2001. gadā šis rādītājs bija 79,2 gadījumi, liecina narkoloģijas centra publicētā informācija. Pēc samazinājusies reģistrētā saslimstība ar narkomāniju. 2002. gadā narkoloģiskajā centrā reģistrēti 220 pacienti ar pirmreizēji konstatētu psihoaktīvo vielu atkarības diagnozi, tas ir, 9,4 gadījumi uz 100 tūkstošiem iedzīvotāju. 2001. gadā konstatēts 20,1 gadījums uz 100 tūkstošiem iedzīvotājiem. Toties starp apzinātajiem narkotikiem ir pieaudzis sieviešu skaits. Jauno atkarības slimnieku vecums ir, sākot no 12 un 13 gadu veciem pusaudžiem, kuri lieto inhalantus, līdz 48 gadus veciem amfetamīnu atkarības slimniekiem.

Trinidadā un Tobāgo sākas latviešu salidojums

No 22. februāra līdz 4. martam Trinidasas un Tabago salās notiek dažādās valstīs dzīvojošu latviešu salidojums, LETU informē Pasaules Brīvo latviešu apvienības kultūras fonds. Paredzēta plaša kultūras programma, kuru papildinās Trinidasas un Tobāgo nacionālie Karnevāla svētki. To gaitā šis valsts darbs apstājas, līdz tiek ievēlēts Karnevāla ķēniņš un ķēniņiene. Šis būs jau 13. latviešu salidojums, pirmais šajā Latvijas kolonijā notika 1974. gadā.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@apollo.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo

redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(trešdien, sestdien).

INFORMĀCIJA

Mazākumtautību skolēni apgūst latviešu tradīcijas

Sākums 1. lappusē.

Scenārija sagatavošanā strādāju ļoti ilgi. Variantu kāzu norisei bija daudz, jo, piemēram, Vārkavas pusē tās rīkotas tā, bet Preiļu apkārtnē atkal savādāk. Meklēju vidusceļu, samērojot to ar savām iespējām.

Vilhelmīne Jakimova stāstīja, ka idejas īstenošanai bija vajadzīgs materiālais nodrošinājums un ir pateicīga deju kolektīviem un kultūras namam, kā arī individuālām personām, kuri aizdeva latviešu tautas tērpus un citus rekvizītus.

Visa uzveduma darbība, kas bija sadalīta vairākās ainās: līgavas nolūkošana, bēdināšana, saderināšana, vedības notika latviešu valodā,

bet vietām, kā, piemēram, apdziedāšanas dziesmās, jaunieši parādīja pat latgaļu valodas zināšanas. Uzveduma kulminācija bija došanās uz laulībām, kas tika parādītas simboliski kā uziešana uz skatuves pie lielā piramidā saliktām latviskajām zīmēm ar Māras krustu virsotnē. Jāpiezīmē, ka tradīcijas, kas veidojušās tālā senatnē, ir saistītas ar daudziem vecvārdiem, kas mūsdienu literārajā un arī sadzīves valodā vairs netiek lietoti pat latviešu ģimenēs, vai arī tos izmanto tikai retos, noteiktos gadījumos, kā, piemēram, mārša, dieveris, aube, mičošana un tamlidzīgi. Gatavojot iestudējumu, jauniešiem bija jāiemācās to lietošana un nozīme, ar ko viņi ļoti sekmīgi tika galā, uzskata

skolotāja. Sakarā ar to, ka mācību programmas valsts valodas skolotāji izstrādā paši, teica Vilhelmīne Jakimova, manā sagatavotajā latviešu valodas programmā 10. klasei ir vesels bloks ar latviešu tautas tradīcijām: ģimenes godi, gadskārtu ieražas, rakstu zīmes. Tos mācoties, jaunieši apgūst senos vārdus. Un tomēr iestudējuma sagatavošanā notika neskaitāmi mēģinājumi.

Uzvedumā «Kāzas Latgalē» bija iesaistīti 19 jaunieši. Līgavas tēlā iejutās Vita Poplavska, līgavaini tēloja Pāvels Soboļevs. Jaunajam pārim «gatavoties kāzām» palīdzēja māte, tēvs, vedējmāte, vedējs, ko tēloja Inga Ušpele, Vitālijs Rumps, Inga Vasiljeva, Sergejs Anufrijevs. Uzve-

duma sagatavošanā iesaistījās arī mūzikas skolotāja Olga Siliņa, kas palīdzēja jauniešiem iestudēt kāzu dziesmas, tika izmantoti arī audioieraksti. Uzveduma sagatavošana latviešu valodas un tradīciju apguvē noteikti deva vairāk nekā vienkārša stunda, uzskata Vilhelmīne Jakimova, tas prasīja atbildību un prasmi strādāt komandā.

Kā informēja Vilhelmīne Jakimova, marta beigās rajonā notiks konference «LAT 2 un bilingvālās apmācības skolotāju loma skolēnu sagatavošanā pārejai uz mācībām valsts valodā vidusskolās». Preiļu 2. vidusskola šajā ziņā jau ir uzkrājusi lielu pieredzi.

L.Rancāne

Vienkāršota ielūgumu apstiprināšanas kārtība

No šī gada 3. februāra Latvijā vienkāršota un paātrināta ielūgumu apstiprināšanas kārtība Latvijas Republikas vīzu saņemšanai, informē Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) Preiļu teritoriālās nodaļas vadītājs Pēteris Upenieks.

Gan fiziskās, gan juridiskās personas var noformēt ielūgumu katrā PMLP teritoriālajā nodaļā neatkarīgi no reģistrētās dzīvesvietas vai adreses. Uzaicinātājam vairs nav jāaizpilda ielūguma veidlapa, bet PMLP darbiniekam mutiski vai rakstiski jāsniedz ziņas par uzaicinātās perso-

nas vādu, uzvārdu, valstisko piederību, dzimšanas datumu, dzimšanas vietu, dzīvesvietas adresi pilsonības zemē un paredzēto uzturēšanās vietu Latvijā. Ielūguma veidlapu elektroniski aizpildīs PMLP darbinieks, bet uzaicinātājs ar parakstu apliecinās datu pareizību.

Ielūgumi tiek apstiprināti divu darba dienu laikā (līdz šim 10 darba dienu laikā) un uzaicinātājam nav jārupējas par apstiprinātās ielūguma veidlapas nosūtīšanu ārvalstniekam. Informācija par ielūgumiem atradīsies jaunizveidotajā ielūgumu datu bāzē, kura būs pieejama 21 Latvijas pārstāvniecībā Eiropā, astoņās pārstāvniecībās

NVS valstīs, vēstniecībās ASV, Kanādā, Ķīnā, goda konsulatā Austrālijā.

Uzaicinātājam jāveic viens maksājums. Vairs nav jāmaksā papildus maksa par faksa pakalpojumiem, nav paaugstināta maksa par ielūgumiem daudzkārtējās vīzas pieprasīšanai vai par paātrinātu ielūgumu apstiprināšanu. Par pieprasījumu ielūguma apstiprināšanu jāmaksā pieci lati, par katru ielūgumā iekļauto pilngadīgo personu divi lati, par katru ielūgumā iekļauto bērnu līdz 16 gadu vecumam viens lats, par katru grupas ielūgumā iekļauto personu, ja ieceļošanas nolūks ir tūrisms, konference vai seminārs, kultūras vai

sporta pasākumi — viens lats.

Ielūgumu datu bāzes izstrādi finansējusi Somijas Ārlietu ministrija (aptuveni 10 000 latu) un Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (aptuveni 31 000 latu). Pilnveidotā ielūgumu apstiprināšanas sistēma gan iedzīvotājiem, gan PMLP un Latvijas pārstāvniecību darbiniekiem radīs ērtāku un vienkāršāku ielūgumu sagatavošanu, aizpildīšanu un nosūtīšanu.

Nepieciešamo informāciju par jauno ielūgumu apstiprināšanas kārtību var iegūt arī PMLP mājas lapā www.pmlp.gov.lv

Sagatavoja L.Kirillova

Līvānu mūzikas skolas audzēkņi gūst panākumus konkursos

Šis gads Līvānu Jēkaba Graubiņa mūzikas skolas audzēkņiem un pedagogiem sācies ar piedalīšanos vairākos reģionālos un valsts mēroga konkursos, kuros iegūtas godalgotas vietas.

Latvijas mūzikas skolu audzēkņu klavieru duetu valsts konkursa 2. kārtā Daugavpilī 6. klavieru klases audzēkne Alina Denisenkova un 7. klavieru klases audzēkne Alisa Grigorjeva (skolotāja Veronika Ivanova) ieguva 3. vietu. Savukārt 6. klavieru klases audzēknes Līga Usāne un Marina Augustāne (skolotājas Iveta Broka un Maija

Kleščevska) šajā konkursā izcīnīja 2. vietu un tika izvirzītas konkursa noslēguma kārtai, kura notika 14. februārī Pāvula Jurjāna muzikālā skolā Rīgā, kur meiteņu sniegums tika novērtēts atzinīgi.

Staņislava Broka II jauno dziedātāju konkursā Daugavpils mūzikas koledžā piedalījās divi Līvānu mūzikas skolas meiteņu ansambļi. Gan jaunāko, gan vecāko klašu meiteņu ansambļi (skolotāja Skaidrīte Bulmeistere) jauno dziedātāju konkursā ieguva 1. vietu savā vecuma grupā.

Savukārt mūzikas skolas 7. saksafona klases audzēknis Vadīms Makarovs izcīnīja 3.

vietu VIII Latvijas mūzikas skolu pušaminstrumentu konkursā, kuru ik gadu organizē pūtēju orķestris «Rīga» un kas notika Jāzepa Vītola Latvijas mūzikas akadēmijā 26. janvārī. Talantīgā jaunā saksafonista skolotājs ir Līvānu mūzikas skolas pedagogs Anatolijs Strods, koncertmeistare Veronika Ivanova. Kā «Novadnieku» informēja Līvānu mūzikas skolas direktors Gunārs Luriņš, februāra pēdējās nedēļās mūzikas skolas audzēkņi un viņu pedagogi aktīvi koncertēja Līvānu novada vispārīgajās skolās. Šāda prakse mūzikas skolā ir jau vairākus gadus, un koncertu mērķis ir

iepazīstināt skolu audzēkņus ar mūzikas instrumentiem, kā arī apmācības iespējām mūzikas skolā. G.Luriņš pastāstīja, ka ir sākusies audzēkņu uzņemšana 3 mēnešu sagatavošanas grupā vijoles, klavieru, akordeona, kā arī pušamo un sitamo instrumentu specialitātē. Sagatavošana grupas audzēkņi vienu reizi nedēļā apgūs mūzikas mācību (notis, dziedāšanu), kā arī savu izvēlēto mūzikas instrumentu. Sagatavošanas grupā bērnu var pieteikt līdz 1. martam, noklausīšanās (audzēkņim jādzied viena dziesma) paredzēta 2. martā pulksten 11.00 mūzikas skolā.

G.Kraukle

TREŠDIENAS
INTERVIJA

OĻEGS HLEBNIKOVS. Preiļu 2. vidusskolas direktors. Fizikas un matemātikas skolotājs. Bijušais Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs. Kolēģi, draugi un paziņas saka, tas ir cilvēks, kurš netur azotē paslēptu akmeni, lai pēc tam izdevīgā brīdī kādam iemestu. Šķiet, ka šīs dienas intervijas varonis ir viens no pazīstamākajiem un godājamākajiem mūsu pilsētas iedzīvotājiem. Gan darbā, gan uz ielas viņu sastopam smaidīgu. Pats saka, ka bez smaids nebūšot sejā to grumbiņu, kādas pienākas vīrietim labākajos vīriešu gados.

● Pusotru gadu vecais Oļegs labprāt pozēja fotogrāfam. Pēc pāris gadiem viņš jau kļuva par čempionu trīsriteņu sacensībās un balvā saņēma lielu kārbu ar rozīnēm glazūrā.

3.

Cilvēks bez akmens azotē

— Vai viegli būt skolas direktoram?

— Kutelīgs jautājums, jo mūsdienu apstākļos nekur nav viegli strādāt. Droši vien jebkurš no mamiem kolēģiem teiktu, ka tas ir labi, ja tu strādā. Taču darbam skolā pašlaik ir savas grūtības, visu laiku jūtam presingu, neziņu, kas mūs gaida nākotnē, sākot no Izglītības un zinātnes ministrijas un beidzot ar vietējām pašvaldībām. Neziņa skar finansālos, juridiskos jautājumus, nepārtraukti notiek izmaiņas likumdošanā. Tas sarežģī jebkuras iestādes, tajā skaitā arī skolas darbu. Tiek pieņemti likumi un noteikumi, kuri vienā mirklī grūti izpildīt, piemēram, higiēnas prasību ievērošana izglītības iestādēs prasa tādu finansiālo ieguldījumu, kas līdzinās mūsu skolas divu vai triju gadu budžetam.

Būt par direktoru nozīmē būt ne tikai par kolektīva vadītāju, skolotāju, bet arī par ekonomistu, grāmatvedi un juristu, lai skola varētu darboties kā vienots un dzīvs organisms.

— Cik ilga ir jūsu pedagoģiskā darba pieredze?

— Mana pirmā darba vieta bija Daugavpils rajona Lauces astoņgadīgā skola, kur sāku strādāt par matemātikas un fizikas skolotāju 1975. gadā pēc toreizējā Daugavpils Pedagoģiskā institūta absolvēšanas. Pēc nostrādātiem sešiem mēnešiem jau biju ārpusklasses darba audzinātājs Medumu vidusskolā. Tad sekoja darbs Daugavpils 2. vakarskolā, bet 1983. gadā kļuva par Daugavpils 4. vidusskolas direktoru. Pēc četriem gadiem atgriezās dzimtajos Preiļos, kur pēc bijušā Preiļu 2. vidusskolas direktora Donāta Livdāna aiziešanas pensijā sāku strādāt šajā amatā.

— Vai profesijas izvēle bija pārdomāta un mērķtiecīga?

— Skolas gados man vislabāk patika fizika, matemātika un fizikultūra. Bet izvēli, bez šaubām, ietekmēja skolotāja Berta Svoka, viņa bija mūsu ģimenes draugs, gudra un talantīga pedagoge. Kā lielisks skolotājs man atmiņā saglabāties arī Donāts Livdāns, viņš

bija autoritāte. Patiesību sakot, pēc gadiem esmu pārliecinājies, jo vairāk jebkurā izglītības iestādē ir skolotāju vīriešu, jo kvalitatīvāks ir kolektīva darba rezultāts.

— Tātad sievietes nav tik labas skolotājas kā vīrieši?

— Ko jūs, arī sievietes ir lieliskas skolotājas, bet tas ir savādāk. Ar vīriešiem ir vienkāršāk risināt problemātiskus jautājumus. Sievietes bieži balstās uz emocijām.

Pašlaik mūsu skolā no 45 skolotājiem seši ir vīrieši. Tas nav maz, ja ņem vērā, ka citās skolās šī attiecība procentuāli ir vēl mazāka. Skolotāja profesijas prestižs sabiedrībā ir zems. Jaunieši tagad cenšas iegūt juridisku un ekonomisku patstāvību un neatkarību. Kāda gan var būt neatkarība ar skolotāju zemajām algām. Jaunie skolotāji bez praktiskā darba pieredzes, pat strādājot uz pilnu slodzi, nevar sevi pilnībā materiāli nodrošināt. Tas ir galvenais iemesls, kāpēc puīši nevēlas kļūt par pedagoģisko austskolu studentiem. Pēdējo gadu laikā nevienam no mūsu skolas absolventiem šo profesiju nav izvēlēties. Otrs iemesls – demogrāfiskais kritums. Bērnu dzimst arvien mazāk. Likumsakarīgi, ka arī skolēnu ir maz. Ik gadu mazāks vajag arī skolotāju. Pagaidām šis process nav apturams.

— Septiņdesmitajos gados, kad studējāt, skolotāja profesijai bija daudz augstāks prestižs, un studentu ikdiena bija tik daudzveidīga, ka par nākotnes problēmām neviens nedomāja.

— Mācīties patiešām bija ļoti jautri un interesanti. Pēc dabas esmu sabiedriska, tāpēc bez mācībām vēl centos aptvert pēc iespējas vairāk. Darbojos studentu teātrī, kur uzvedām nopietnas un arī jautras ludziņas, uzstāties braucām pat uz Maskavu. Populāri tajā laikā bija arī tā sauktie karojošo ateistu klubi. Nekāds liels ticības noliedzējs es nebiju, taču agitācijas brigādē piedalījies labprāt. Tā bija viena liela jautrošanās. Kopš skolas gadiem aizravos ar sportu, bet studiju laikā pārsvarā spēlēju basketbolu un volejbolu. 1974. gadā mūsu komanda

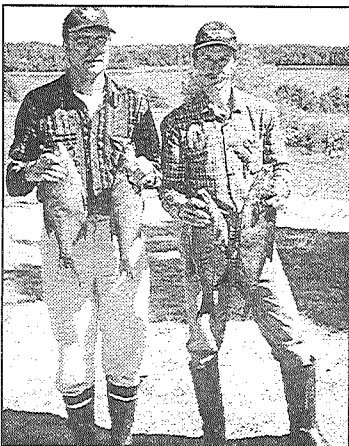
● Preiļu 2. vidusskolas direktora Oļega Hlebnikova darba nedēļa sākas ik pirmdien pulksten 8.00 un bieži vien beidzas tikai svētdienas vakarā. Lai nākamajā rītā sāktos no jauna — ar jaunām domām un jauniem darbiem. Foto: M. Rukosuļevs

augstākajā līgā republikā izcīnīja pat ceturto vietu, par ko bijām ļoti lepnī.

— Vai atceraties arī kādus kuriozus savu darba gaitu sākumā?

— Vienu tādu notikumu neaizmirsīšu nekad. Lauces astoņgadīgajā skolā manā audzināmajā klasē bija kāds zēns – bezgala strādīgs un centīgs ikdienā, bet tikpat slinks mācībās. Kādu dienu braucām uz kolhozu kartupeļu talkā. Skatos, mani bērni tādi tramīgi un pieklusuši. Un tad mani pārklāja auksti sviedri – mans puika rokās tur naganu un klikšķina. Izrādās, šis ieroci atradis, savā piemājas dārziņā strādājot, notīrījis, nomazgājis un atnesis klasesbiedriem parādīt. Atdeva man tikai ar norunu, ka naganu liksim skolas muzejā kā vērtīgu eksponātu. Diemžēl ierocis tur ilgi nelepojās, to paņēma milicijas darbinieki.

Ar disciplīnas ievērošanu manās stundās problēmu nebija. Esmu pārliecinājies, ka ar skaļu balsi un kliegšanu kārtību klasē neievieš. Parasti palīdz kāds joks un labvēlīga atmosfēra. Nekādā gadījumā nedrīkst bērnu pazemot, par to esmu simtprocentīgi pārliecinājies pats un to lieku pie sirds arī jaunajiem kolēģiem.

● Oļegs Hlebnikovs kopā ar skolotāju Aivaru Podskočiju vienā no veiksmīgākajām zvejas dienām 2001. gada vasarā – makšķernieki atnesa mājās 17 kilogramus plaužu. Foto no O. Hlebnikova albuma

Universālu padomu, kā kļūt par labu skolotāju, nav. Svešu pieredzi nemaz nav iespējams pilnībā izmantot. Svarīga ir tava paša personīgā pieredze un tas, kā strādā tikai un vienīgi tu pats.

Starp citu, bērni no klases uz klasi nodod informāciju par visiem skolotājiem un visām viņu vājībām. Es negribu, ka no manis baidās, es gribu, lai mani cieņa. Var iemantot lētu autoritāti, izturoties pārlieku familiāri, bet var arī atrast savu vietu skolēnu vidē ar labvēlīgu un taisnīgu attieksmi pret visiem.

Pašlaik tiek kritizētas un nolietas padomju gadu sabiedriskās organizācijas – oktobrēni, pionieri, komjaunieši. Ja neņem vērā tā laika ideoloģiju, šīs organizācijas apvienoja skolēnus. Tagad bērni ir daudz atraktīvāki, brīvāki savā izteiksmē un jūtu izpausmē. Bet attieksme pret dzīvi un apkārt notiekošajiem procesiem veidojas ģimenē. Tieši ģimene veido bērna domāšanu, skola var tikai koriģēt un palīdzēt vecākiem. Ja ģimenē viss ir labi, arī bērns nāk uz skolu drošs un atklāts. Ja ģimenē valda agresija, bērni to ienes skolā. Reizēm vecāki saka, mēs neko nevaram panākt, jūs, skolotāji, dariet ar tiem resgaļiem, ko gribat.

Pašlaik strādāju ar piektklasniekiem. Viņi ir emocionāli, bet, paldies Dievam, vēl nav zaudējuši vēlmi mācīties. Gadās, ka nevar atrisināt uzdevumu un sāk raudāt. Pārdzīvo savu neveiksmi. Tādos brīžos vajag bērnam tikai mazlietiņ palīdzēt, iedrošināt, un pēc brīža mazajā sejiņā jau rotājas smaids, skolotāj, es izrēķināju. Bērns priecājas par savām mazajām veiksmēm, un līdz ar viņu priecājas arī skolotājs.

— Jūsu dzīvē vairāku gadu garumā bija «politiskais periods», kad jūs bijāt Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs. Kādas atmiņas esat saglabājis par šo laiku?

— Kad cilvēks sevi gatavo politiķa karjerai, ir vieglāk un vienkāršāk sākt strādāt. Es nedomāju un necerēju, ka mani ievēlēs par

deputātu, vēl jo vairāk, ka kļūšu par domes priekšsēdētāju.

Deviņdesmito gadu vidus bija sarežģīts laiks valstī un arī mūsu pilsētā. Tika izstrādāti daudzi jauni likumi, vietējās pašvaldības saņēma lielāku rīcības brīvību. Līdz ar to arī deputātu atbildība kļuva ievērojami lielāka. Trīs gadi, ko es pavadīju domes priekšsēdētāja krēslā (no 1994. gada jūnija līdz 1997. gada martam – red.), bija saspringti un ļoti noslogoti.

Aktuālas problēmas bija apkure, ielas un ceļi, bezdarbs, sociālā palīdzība iedzīvotājiem. Pašvaldības pārziņā nonāca skolas. 1996. gadā tika izveidota Preiļu Valsts ģimnāzija. Līdz ar bērnu skaita samazināšanos nācās slēgt vienu no trim pilsētas bērnudarziem. Lauktechnikas dzīvojamā namu masīvā izveidojām pirmo sociālo māju tiem iedzīvotājiem, kuri savos labiekārtotajos dzīvokļos nespēja samaksāt par komunālajiem pakalpojumiem.

Darbs domē bija ļoti vērtīgs arī tajā ziņā, ka bieži nācās tikties ar ministriem, Saeimas deputātiem, politiķiem. Tas cēla arī manu pašapziņu, lika saprast, ka Latgales lauku pašvaldību deputātu un vadītāju zināšanu līmenis nemaz nav zemāks kā profesionāļiem no politiskā Olimpa.

— Kur jūs jūtaties labāk, — darbojoties politikā vai strādājot skolā?

— Protams, labāk jūtos skolā. Tā ir mana ierastā vide. Te es zinu savus mērķus un uzdevumus, te darba process notiek vienotā ritmā. Skolā es zinu, kas darāms rīt, parīt vai pēc mēneša. Vēlētā domes priekšsēdētāja amatā nevienam nevar būt drošs par rītdienu un problēmām, ko šī rītdiena nesīs.

— Cik naudas vajadzētu, lai jūs savā skolā varētu īstenot visas idejas?

— Neesmu rēķinājis, bet, droši vien, ļoti daudz. Vispirms skolā jānomaina logi un durvis, kas saglabājušās kopš ēkas nodošanas ekspluatācijā 1958. gadā. Šautuves pārbūvei par sporta zāli vien nepieciešami aptuveni 45 tūkstoši latu. Šogad plānojam izstrādāt skolas apkārtnes labiekārtošanas projektu. Vajag rekonstruēt stadionu. Kabinetos nepieciešami mūsdienu prasībām atbilstoši tehniskie palīg līdzekļi – datori, projektori, televizori, vietechnika. Tomēr visvairāk satrauc jautājumi, kas saistīti ar sanitāro prasību ievērošanu. Visu iecerēto sasniegt iespējams būs tikai pēc gadiem pieciem.

— Vai esat apmierināts ar sasniegto?

— Es neticu liktenim vai kādam augstākam spēkam, kas vada mūsu dzīvi. Likteni veidojam mēs paši, kā saka, katrs kaļam savu laimi. Tātad, pats esmu vainīgs pie savām kļūdām, ja tādas gadās. Taču vienu zinu skaidri – ir jārikojas tā, lai tiši vai netiši nenodarītu kādam pāri.

L. Kirillova

● 1969. gads. Preiļu «bitli» Preiļu parkā – (no kreisās) Georgijs Plitkins (solo ģitāra), Anatolijs Masenkovs (ritma ģitāra), Oļegs Hlebnikovs (sitamie instrumenti) un Valērijs Vasiljevs (basģitāra).

LAUKSAIMNIEKIEM

Govij atskrējis teliņš

Pirmā teliņu barība, protams, ir 38 grādus silts mātes piens. Ja, iemērcot pirkstu pienā, jūtam patīkamu siltumu, piens ir izdzirdināms bez bažām.

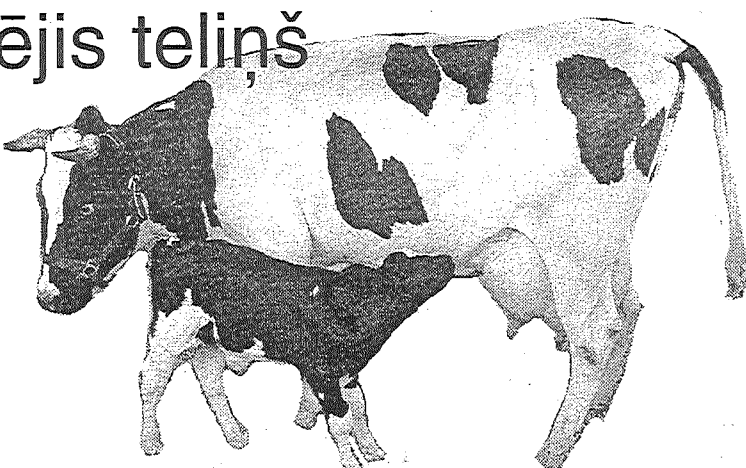
Jaundzimušais teliņš jāpāedina divu stundu laikā, jo pēc tam telam var zūst zīšanas reflekss. Pirmajos divos slaukumos ir visvairāk organismam nepieciešamo aizsargvielu, kuras telā organisms pats sāk ražot tikai pēc divām nedēļām. Pirmā slaukuma pienu vajadzētu uzglabāt ledusskapī un ēdināšanas reizē uzsildīt, lai teliņš to pēc iespējas vairāk dabūtu.

Vienā ēdienreizē izdzirdina ne vairāk par 1,5-2 litriem. Teliņu vēlams barot ne retāk kā trīs reizes dienā. Nedēļas laikā piena devu var palielināt līdz 3 litriem reizē. Pirmās nedēļas beigās uz litru piena sāk pievienot tējkaroti sāls.

Ja gotiņa slimo un nav pirmpiena, tad var taisīt pirmpienu no citas govš piena. Litram tikko slaukta piena pievieno vienu ēdamkaroti zivju eļļas, 5 gramus vārāmās sāls, 1 olu. Slēgtā traukā rūpīgi sakrata, kamēr izveidojas viendabīga emulsija. Dzirda siltu pa 0,4-0,5 l četras piecas reizes dienā piecas dienas, pēc tam dod parasto pienu. Sākot ar 20. dienu, teliņu var radināt pie vājpiena.

Ja telš atpaliek attīstībā, viņam var dot barojošu maisījumu: 2 glāzes vārīta ūdens, 2 svaigas olas, 20 gramus cukura, 8 gramus sāls, 15 mililitrus zivju eļļas.

Lielisks piena aizstājējs ir linsēklu novāriņums. Uz 10-15 litriem ūdens ņem 1 kg linsēklu un vāra pusstundu. Lai nepieļautu, visu laiku jāmaisa. Novāriņumu var

glabāt ne ilgāk kā divas dienas vēsā, tumšā vietā. Telu pieradina pakāpeniski. Sākumā dod ne vairāk par puslitru novāriņuma reizē. Dienā pievieno 8-9 gramus sāls. Bieži jautā, vai linsēklu novāriņumu var dot kopā ar pienu? Ja telš vesels, var droši jaukt kopā. Mēnesi padzēris šādu linsēklu piena dziru, teliņš spidēs kā lins.

No 20-25 dienu vecuma var dot arī svaigas sūkalas, no 6 dienu vecuma – smalku sienu. Divu nedēļu vecumā var sākt dot spēkbarību. Barības galdā vajadzētu stāvēt traukam ar svaigu dzeramo ūdeni, lai teliņš var brīvi padzerties, kad vēlas. Mēneša vecumā teliņš jau sāks ēst arī smalki sagrieztas saknes.

Kā izsargāties no caurejas?

✓ Pirms teliņa ievietošanas aizgaldā, tam jābūt tīri izmazgātam vai arī dezinficētam. Aizgaldā jāsakopj vismaz pāris dienas pirms telā ierašanās pasaulē, lai telš nedabū laizīt svaigi dezinficētas sienas.

✓ Nedrīkst dot pienu, ja govš slimo ar mastītu. Nedzirdīt no slaukuma, ja govij injicētas kādas zāles.

✓ Ja telam dod aukstu pienu, arī gaidāma caureja. Tāpēc te-

liņam jādod uzreiz izslaukts piens. Ja to nevar izdarīt, tad jāpaņem no mājas silts ūdens, kurā trauku ar pienu pasildīt.

✓ Telā aste ir labs veselības barometrs. Ja, dzerot pienu, telš viciņa asti, turklāt tā ir tīra, tas liecina par labu apetīti un veselību. Ja, dzerot pienu, aste karājas mēriģi, tas nozīmē, ka telš jau saslimis vai arī drīz saslims. Ja aste aptašķīta ar izkārnījumiem, telam jau ir caureja. Savukārt, ja dzīvnieks ir nemierīgs, tas liecina par zarnu aizdambēšanos.

Ja piemetusies caureja

✓ Tāpat kā cilvēkam, arī dzīvniekam, lai dabūtu ārā nelabumu, ir jādzer daudz tīra, novārīta ūdens. Kā pretcaurejas līdzeklis ieteicams alkšņu un ievu mizu tējas. Var lietot magoņu galvīņu, kā arī vistu māgu novāriņumus.

✓ Vēderu cietu dara arī kumelītes (labi savāritas), vīgriezes, lapsastes, kalmes. Labi palīdz ozolmizu tēja. Bet ar šo novāriņumu teliņa ārstēšanu vajadzētu pabeigt, nevis iesākt. Tāpēc, ka šī tēja ir ļoti iedarbīga – tā var aiztaisīt ciet zarnas pavisam, tajās var savairoties mikrobi, un teliņš var nobeigties.

Vislabākā skābbarība sagatavota zemnieku saimniecībā «Ceriņi»

Gadskārtējā skābbarības konkursa rezultāti liecina, ka vislabākās kvalitātes skābbarību mūsu rajonā (zāles skābbarības grupā) un arī valsti (kukurūzas skābbarības grupā) sagatavojuši z/s «Ceriņi» Vārkavas novadā, kur saimnieko Pēteris Neicenieks.

Otrs labākais rezultāts mūsu rajonā ir saimniecībā «Sudrabiņi» Stabulnieku pagastā, kur saimnieko Juris Puduls. Viņš skābbarību pērn gatavoja pēc rulonu tehnoloģijas. Trešajā vietā z/s «Smilgas» (Jāzeps Lazdāns) Vārkavas novadā, kur tapa bioloģiskā skābbarība. Līdzvērtīgi rezultāti arī Aldim Meikulānam no z/s «Upmalu mājas» Galēnu pagastā un Jāzepam Sermajam no z/s «Gribolva» Galēnu pagastā.

Palīdz izstrādāt individuālu ēdienkarti govīm

Tiem saimniekiem, kas vēlas savu gotiņu barot racionāli un atbilstoši tās vajadzībām, bet nezina, kā to darīt, var palīdzēt Preiļu LKB speciālisti, kas aprēķinās katras govš individuālo ēdienkarti.

Pusstundas laikā izstrādās ieteikumus

Individuālās ēdienkartes sastādīšana neprasa ilgu laiku, saka LKB lopkopības speciāliste Zita Briška. Ja esat ieradies Preiļos kārtot kādas darīšanas un atliek stunda brīva laika, var iegriezties Preiļu LKB Raiņa bulvārī 21 a. Lai izstrādātu individuālus ieteikumus gotiņas ēdināšanai, speciālistiem ir jāzina, kā lopiņš barots līdz šim, tādēļ izēdināto barības daudzumu vienā reizē vajadzētu nosvērt. Ir grūti stādīties priekšā patieso situāciju, ja saimnieks saka, ka izbarojis, piemēram, spaini, jo spainā ietilpība, kā zināms, var būt no 7 līdz 10 litriem. Nākot uz LKB, saimniekam jāzina arī gotiņas atnešanās datums, izslaukums un vēlams arī sēklošanas datums. Ar to pietiks, lai aptuveni pusstundas laikā speciālisti izstrādātu ieteikumu minimumu, kā sabalansēt uzturu jūsu govij.

Ar jaunu barību — pamazām

Lopbarības izvēlei ir ļoti liela nozīme produktivitātes saglabāšanā. Piemēram, ja graudu ir maz, svarīgi zināt, kuram laikam tos

pietaupīt un kad izbarot, lai izslaukums nesamazinātos. Mēs cenšamies lauzt stereotipu, ka govij tūlīt pēc atnešanās uzreiz tiek dota spēkbarība, saka Z. Briška. Vienmēr jāievēro pakāpenība, nedrīkst govij kaut ko sākt dot uzreiz un lielos daudzumos.

Pie jebkuras barības lopiņš vismaz nedēļu ir jāpieradina. Arī šajā gadījumā gotiņas kuņģa mikroflora nav gatava pārstrādāt spēkbarību, ko tai sāk dot tūlīt pēc atnešanās. Kamēr atjaunosies normāla kuņģa mikroflora, gotiņa neēdīs vispār un arī pienu nedos. Lai tā nenotiktu, jau mēnesi pirms atnešanās jāsāk pieradināt pie 100-200 gramiem spēkbarības, un pēdējā nedēļā pirms atnešanās tā jādod tikpat daudz kā pēc atnešanās.

Energiju dos asetonbarība

Tiem saimniekiem, kam nav sagatavota skābbarība un trūkst arī lopbarības sakņu, bet ir laba govš, lopkopības speciāliste iesaka 2 nedēļas pirms atnešanās un mēnesi pēc atnešanās izbarot maisu tā saucamās asetona lopbarības, kas maksā apmēram 16 latu. Tā ir enerģētiskā barība, ko ražo uzņēmums «Baltic Feed». Speciāliste iesaka 0,5 kg šīs lopbarības dienā. Asetonbarībai piemīt liela enerģētiskā vērtība, tā uzlabo ēstgribu, palielina ražību un dod garantiju, ka govš neslimos, nezaudēs svaru un nebūs jācinās ar smagām vielmaiņas problēmām.

Pārraudzība arī mazā ganāmpulkā

Šogad subsīdijas par govi tiek maksātas tikai tiem īpašniekiem, kuri veic pārraudzību ganāmpulkā no pagājušā gada 1. oktobra. Arī turpmāk pārraudzība būs viena no prasībām, ar kurām nāksies rēķināties mūsu zemniekiem. Skaidrojumu, ko nozīmē pārraudzība un kas nepieciešams, lai to uzsāktu, «Novadniekam» sniež Valsts Ciltsdarba informācijas datu apstrādes centra Dienvidlatgales reģionālās nodaļas vadošā speciāliste Ārija Broka.

Pārraudzība nozīmē govju individuālo īpašību rādītāju uzskaiti, aprēķinus un kontroli govju ganāmpulkā. Pārraudzības mērķis ir paaugstināt govš ražību, izkopt ciltsdarbu, uzlabot izslaukumu un piena kvalitāti.

Lai uzsāktu pārraudzību, govīm jābūt numurētām (to veic ganāmpulka īpašnieks, veterinārārsts vai pārraugs) un reģistrētām dzīvnieku reģistrā, kā arī sēklotām mākslīgi nevis ar tā sauktajiem «krūmu» bulļiem. Uzsākot pārraudzību,

ganāmpulka īpašnieks slēdz līgumu ar pārraugu par pārraudzības veikšanu. Preiļu rajonā strādā 29 pārraugi, un samaksas apjoms par veikto darbu tiek balstīts uz abpusēju vienošanos. Ā. Broka atzina, ka atsevišķās pašvaldībās vietējo pārraugu darbība tiek atbalstīta, piemēram, piemaksājot šiem speciālistiem no budžeta vai arī ierādot telpas, kurās noteiktās dienās pārraugu ir iespējams satikt.

Tālākā kārtība paredz, ka vai nu ganāmpulka īpašnieks, vai arī pārraugs slēdz trīspusēju līgumu ar VCIDAC un Viļānu piena analīžu laboratoriju. Govju pārraudzības kārtība paredz regulāru piena paraugu ņemšanu. To veic vai nu pārraugs, vai arī pats īpašnieks. Piena paraugus pašam ņemt ir izdevīgāk un arī lētāk, tādēļ VCIDAC regulāri tiek organizēti kursi ganāmpulku īpašniekiem. Kursus beidzot, persona iegūst tiesības ņemt piena paraugus savā ganāmpulkā.

Pirms parauga ņemšanas piens rūpīgi jāsamaisa. Parauga ņemšanai izmanto caurulīti (gremdi), graduētu pipeti, šļirci

vai kausiņu. Lai varētu noteikt tauku, olbaltuma saturu un somatisko šūnu analīzi, vajag 30-50 ml piena. Tālāk piena paraugs tiek iepildīts piena laboratorijas sagatavotās piena pudelītēs, tās aizvāro, piena paraugu saskalojot sajauca ar konservantu un ievieto noslēdzamā paraugu kastītē (paraugu pudelītes, konservantu un parauga pudelīšu marķēšanu nodrošina piena laboratorija). Piecu dienu laikā pēc veiktais kontroles paraugs jānosūta uz piena analīžu laboratoriju, kas veiks tā analīzi.

Piena analīžu laboratorija iegūtos kontroles datus par piena saturu un datus no kontroles lapām reģistrē datorizēti un nosūta VCIDAC. Kontroles lapu aizpilda pārraugs, ierakstot tajā informāciju atsevišķi par katru slaukšanas reizi. Savukārt VCIDAC izdod pārraudzības kontroles veidlapas, reģistrē informāciju datu bāzē, kā arī veic aprēķinus, pamatojoties uz šiem datiem. Datu apstrādes rezultāti (tabulas) tiek nosūtīti ganāmpulka īpašniekam. Pārraudzības darba kontroli veic Ciltsdarba valsts inspekcija, kas pārbauda dokumentētos ierak-

stus, kā arī veic virspārraudzību ganāmpulkos.

Ā. Broka atgādina, ka jebkuros ar pārraudzību saistītos jautājumos pirmais padomdevējs zemniekam būs viņa izvēlētais pārraugs, kura pienākums ir sniegt konsultācijas pārraudzības jomā. Daudzi zemnieki izteikuši neapmierinātību arī ar jaunajām pārraudzības izdrukām. Nespeciālistam nav viegli orientēties neskaitāmajās tabulās, skaitļos un rādītājos, piekrit Ā. Broka. Viņa iesaka lūgt palīdzību savam pārraagam vai arī pašiem pamatīgi izstudēt klātpielikto instrukciju, ko zemnieki saņēma kopā ar pirmo jaunā parauga izdrukā šī gada sākumā.

Ā. Broka atzīst, ka pārraudzība nav jāuzskata tikai par lielo piena ražotāju nepieciešamību, tā tiek veikta arī vienas govš ganāmpulkos. Personu, kas uzsākušas ganāmpulka pārraudzību, skaits jūtami pieaudzis pērnā gada nogalē un šī gada sākumā, kad zemnieki uzzināja, ka pārraudzība kļuvusi

par obligātu prasību subsīdiju saņemšanai. Diemžēl subsīdiju nolikumā apstiprinātais pārraudzības uzsākšanas termiņš ir 2002. gada 1. oktobris (pārraudzības gada sākums). Tas zināmā mērā sagrāva iepriekš izskanējušos solījumus par subsīdiju saņēmēju skaita palielināšanu valstī, jo daudzi pārraudzību uzsākt līdz 1. oktobrim nepaguva, atzīst Preiļu lauksaimniecības konsultāciju biroja vadītāja Silvija Dreijere. Gandarījums šobrīd ir vienīgi tiem mazajiem zemniekiem, kas jau iepriekš veica pārraudzību, bet nepieciešamā govju skaita dēļ (pērn bija vajadzīgas vismaz 7 govīs) subsīdijas nesaņēma. Tomēr arī S. Dreijere uzsver, ka no pārraudzības izvairīties neizdosies, — tiem, kas plāno nodarboties ar piena lopkopību arī turpmāk, tā būs nepieciešama. Pagaidām subsīdiju nolikums apstiprināts tikai gada pirmajam ceturksnim, tādēļ, iespējams, ka gada otrajā pusē subsīdijas varētu saņemt arī tie, kas pārraudzību sāka vēlāk.

INFORMĀCIJA

Ko esam izcīnījuši sarunās ar Eiropas Savienību

Ekonomiskā un monetārā savienība (11. sadaļa)

Joma	Sarunu rezultāts	Ieguvumi	Zaudējumi
Ekonomiskā un monetārā savienība nozīmē dalībvalstu ekonomisko un monetāro politiku koordinēšanu, lai ieviestu vienoto valūtu. Eiropas Savienības dalībvalstu likumdošanā ir jānodrošina: — dalībvalstu Centrālās bankas neatkarība; — dalībvalstu Centrālās bankas aizliegums izsniegt kredītus valdībai un pirkt valsts vērtspapirus; — aizliegums valsts pārvaldes iestādēm privilēģijai pieeja finansu institūcijām. Katra Eiropas Savienības dalībvalsts ir atbildīga par savas ekonomiskās politikas īstenošanu, bet monetārā politikā ir jānodrošina iekarojošo kritēriju izpilde: — valsts parāds nedrīkst pārsniegt 60% no iekšzemes kopprodukta (IKP); — budžeta deficīts nedrīkst pārsniegt 3% no IKP; — valūtas maiņas kursam jābūt stabilam; — inflācijas līmenis nedrīkst pārsniegt 1,5% no trīs labāko ES dalībvalstu vidējā lieluma; — ilgtermiņa kredītlīkmes nedrīkst pārsniegt 2% no trīs vislabāko ES dalībvalstu vidējā lieluma.	Latvijas likumdošana ekonomiskās un monetārās savienības jomā atbilst ES likumdošanai, tomēr tās pilnīga ieviešana saistībā ar tādām ES institūcijām kā Eiropas Centrālā Banka, Eiropas Centrālo banku sistēma, Ekonomisko un finansu jautājumu komiteja, klūs iespējama tikai pēc iestāšanās ES. Latvijai iestājoties ES, nenotiks automātiska eiro ieviešana. Euro varēs ieviest ne agrāk par 2006. gadu, jo vismaz divus gadus pēc iestāšanās valstij būs jānodrošina lata maiņas kursa stabilitāte noteiktās robežās attiecībā pret eiro (+/- 15%).	Ar vienoto valūtu patērētājiem un arī uzņēmējiem būs vieglāk salīdzināt cenas dažādās dalībvalstīs un izvēlēties izdevīgāko preci vai pakalpojumu. Uzņēmējiem vienkāršosies darījumu slēgšana ar citu dalībvalstu uzņēmējiem, samazināsies darījumu izmaksas un risks. Ar vienoto valūtu būs vieglāk ceļot.	Pēc Latvijas iestāšanās ES ir gaidāma pakāpeniska cenu izlīdzināšanās salīdzinājumā ar ES vidējām cenām. Ieviešot eiro, tiks zaudēta nacionālā valūta. Ja valsts neievēro Eiropas Centrālās bankas noteikto monetāro kritēriju izpildi, ECB var piemērot naudas sodu.

Nākamajā numurā par sociālo politiku un nodarbinātību.

Kas notiks, ja referendumā par Latvijas iestāšanos ES balsosim «pret»

Pamostoties 21. septembra rītā, mūs apskurbina divas ziņas: 1) prezidenti Lukašenko un Putins apšveic Latvijas tautu ar izvēli un uzaicina iestāties NVS; 2) Latvijas valdība demisionē, jo tās veidotā politika tautā nav atbalstīta. Igaunijas un Lietuvas valdības paziņo: tiek mainīti investīciju projekti robežbūvē, jo ES garākās robežas šīm valstīm būs tieši ar Latviju. Nedēļu vai mēnesi vēlāk: ✓ finansu tirgus palielina finansu risku darījumiem ar

Latvijas latiem; ✓ Latvijas kredītreitings tiek pazemināts; ✓ starptautiskais finansu tirgus, reaģējot uz notikušo, palielina Latvijas vērtspapīru risku; ✓ Latvijas saņem cenu un nosacījumu maiņas piedāvājumus energoresursu piegādei. Pēc gada: ✓ tiešās ārvalstu investīcijas (FDI) samazinājušās; tās nespēj līdzsvarot tekošā konta deficītu; LB spiesta mainīt

lata piesaisti SDR grozam, kas nozīmē iespējamu lata devalvāciju; ✓ pieaug inflācija, aizdevumu procentu likmes; ✓ nekustamā īpašuma tirgū panīkums, tā likviditāte pazeminās; kļūst acīmredzama nepieciešamība atbalstīt finansu sektoru; ✓ regulējamais sektors neveidojas tirgus, kas var izraisīt tarifu palielinājumu vai prasīt budžeta subsīdijas. Pēc dažiem gadiem: ✓ samazinās IKP pieau-

gums; ✓ samazinās ražotāju cenas, bet paliek ierobežotas tirgus iespējas; ✓ pārtikas produktu cenas ir zemas, arī kvalitāte ir atbilstoši zema; ✓ pazeminās darbaspēka kvalitāte; ✓ samazinās reālais algu līmenis. (No Latvijas pārstāvja ES Padomes Konventā par Eiropas nākotni Roberta Zīles publikācijas laikrakstā «Diena»)

Formulējums referendumā jautājumam gatavs

Saeimas Eiropas lietu komisija izskatīja un atbalstīja Tieslietu ministrijas vadītās darba grupas izstrādātos grozījumus Satversmē, kas nodrošina tiesisko pamatu tautas nobalsošanai par pievienošanos Eiropas Savienībai. Saeimai šie grozījumi jāpieņem trīs lasījumos. Saeimas lēmums kalpos par pamatu valdībai parakstīt iestāšanās ES līgumu. Saeima arī no-

teiks tautas nobalsošanas datumu un tautas nobalsošanā uzdodamo jautājumu, kurš, kā informēja Saeimas Juridiskā biroja vadītājs Gunārs Kusiņš, būs pēc iespējas vienkāršs un īss. Piedāvātais formulējums ir šāds: «Vai jūs atbalstāt Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā uz iestāšanās līgumā paredzētajiem nosacījumiem?» Ja referendumā rezultāts būs pozitīvs, Saeimā notiks formālā starptautiskā līguma ratificēšanas procedūra. Iestā-

šanās ES līguma ratificēšanai būs nepieciešamas divu trešdaļu parlamentāriešu atbalsta. Lai referendumu par Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā uzskatītu par notikušu, tajā būs jāpiedalās vismaz pusei no pēdējās Saeimas vēlēšanās piedalījušos vēlētāju skaita. Savukārt, lai Latvija varētu iestāties ES, vairākumam tautas nobalsošanas dalībnieku būs jāsaaka jāvārds. Skaidrojot, kāpēc darba grupa izvēlējās šādu tautas

nobalsošanas kvorumu un pozitīvi nobalsojušo daudzumu, Gunārs Kusiņš uzsvēra, ka darba grupa izvēlējusies variantu, kas obligāti dos rezultātu, jo referendums nevar beigties bez rezultātiem kvoruma trūkuma dēļ. Gunārs Kusiņš arī norādīja, ka nav pazīmju, ka tautas nobalsošanā par Latvijas dalību ES varētu piedalīties mazāk vēlētāju kā Saeimas vēlēšanās.

PAŠVALDĪBĀS

Saunas pagastā

ANULĒ DEPUTĀTA PILNVARAS. Saunas pagasta padomes sēdē izskatīts jautājums par deputāta pilnvaru anulēšanu. Pamatojoties uz Vēlēšanu likuma 4. pantu, kurš paredz deputāta pilnvaru anulēšanu, ja deputāts neattaisnoti nāv apmeklējis vairāk nekā trīs padomes sēdes, nolemts anulēt deputāta Pētera Kočkera pilnvaras. Pagasta padomes sēdēs deputāts nebija piedalījies kopš pērnā gada jūlija. Saskaņā ar Vēlēšanu likumu padomes sēdes lēmums nodots pagasta vēlēšanu komisijai.

APSTIPRINA PAMATBUDŽETA IZPILDI. Sēdē apstiprināta pagasta padomes 2002. gada pamatbudžeta izpilde. Budžētā kopējie ieņēmumi bija plānoti 201 160 latu apmērā, un tas arī izpildīts.

IZSKATĪTI LĪGUMI. Saunas pagasta padomes deputāti apstiprinājuši divus līgumus ar Kalnciema un Rēzeknes pašvaldībām par savstarpējiem norēķiniem pakalpojumu sniegšanā.

Lauzts ar Galēnu pagasta padomi noslēgtais līgums par sociālās mājas pakalpojumu izmantošanu, sakarā ar to, ka šajā mājā ievietotais sevi apņēmīgais invalīds dzērumā sarīkojis skandālu un pēc vienas diennakts uzturēšanās aizbēdzis. Līdz tam šī persona uzturējās slēgtā tipa pansionātā Dobeles rajonā, kurš tika slēgts.

APSTIPRINĀTI PAPILDINĀJUMI SAISTOŠAJOS NOTEIKUMOS PAR ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANU. Padomes sēdē apstiprināts noteikumu papildinājums, ka atkritumi kopš iemešanas brīža konteinerā jāpārtiek pagasta īpašumā, jo bez šāda norādījuma uzņēmumam, kurš nodarbojas ar atkritumu pārveidāšanu, radās problēmas ar kravas pavadzīmju noformēšanu.

PRECIZĒTI PIENĀKUMI UN ALGAS. Padomes sēdē atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem un amatu klasifikatoram precizēti pagasta padomes un iestāžu darbinieku pienākumi un samaksa par to veikšanu.

IZSKATĪTI IESNIEGUMI. Pagasta deputāti izskatījuši vairākus iesniegumus. Pamatojoties uz sociālās palīdzības sniegšanas nolikumu, piešķirti vairāki pabalsti par kopējo summu 66 latu ārstēšanās izdevumu daļējai segšanai.

Izskatot zemnieka V. Gribusta iesniegumu, nolemts viņa zemnieku saimniecībai piešķirt nosaukumu «Zvaigznītes».

Izskatīts arī zemes lietotāja J. Kotāna iesniegums, kurā viņš atteicās no trīs hektārus liela zemes gabala lietošanas tiesībām. Deputāti nolēma šo zemi ieskaitīt valsts brīvo zemju fondā.

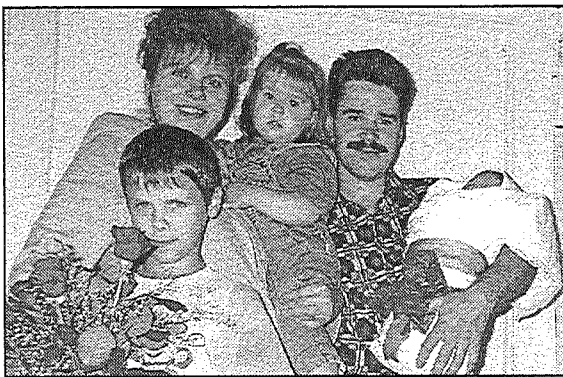
Sīļukalna pagastā

PAGaidu KĀRTĪBA SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANĀ. Pirmajiem trim gada mēnešiem pašvaldība noteikusi pagaidu sociālās palīdzības plānu. Tiks maksātas brīvpusdienas pamatskolas vecuma bērniem, kas pierakstīti Sīļukalna pagastā; apbedīšanas pabalsti (pensionāriem 25 latu, iedzīvotājiem darbaspējīgā vecumā, kas nestrādā algotu darbu – 2 minimālo mēnešalgu apmērā – Ls 140); bērna piedzimšanas pabalsti – Ls 50; aprūpes pabalsti vientuļajiem pensionāriem (ja ir ģimenes ārsta slēdziens, ka mājas aprūpe nepieciešama) – Ls 5 mēnesi; pabalsti ārstēšanās izdevumu segšanai iedzīvotājiem, kuri nestrādā algotu darbu (pacienta iemaksa) – 25% apmērā, bērniem – 100% apmērā; pabalsti brillu iegādei bērniem un pamatskolas skolēniem – līdz Ls 10 gadā; pabalsti ārkārtējos gadījumos. Šāda pabalstu izmaksas sistēma būs spēkā līdz marta beigām, pēc tam tā var tikt mainīta saskaņā ar likumdošanu.

PIEŠKĪR LIETOŠANĀ ZEMI. Kādai personai piešķirta zeme lietošanā ar izpirkšanas tiesībām 28 ha platībā. Savukārt cita persona atteikusies no zemes lietošanas tiesībām un lūgusi aprēķināt kompensāciju par to.

DOS DARBAVIETAS. Kāda persona izteikusi vēlēšanos nodarbināt tai piederošajā sabiedrībā ar ierobežotu atbildību pagaidu darbā divus bezdarbniekus. Šādu iespēju uzņēmējiem šogad piedāvā Nodarbinātības valsts dienests, maksājot nodarbinātajiem minimālo algu, savukārt darba devējam jāmaksā sociālās apdrošināšanas iemaksas par strādājošo. Sākot no aprīļa, šāda iespēja būs ne tikai pašvaldībām, bet arī uzņēmējiem. Sīļukalna pagasta padomes priekšsēdētājs Juris Leicis informēja, ka uzņēmējiem, tajā skaitā zemnieku saimniecību īpašniekiem, kurus šī iespēja interesē, jāgriežas ar iesniegumu pašvaldībā.

● Skaistākie Cakulu ģimenes brīži iemūžināti daudzās fotogrāfijās. Pie šādiem brīžiem pieder arī jaunākā dēliņa Mareka nākšana pasaulē.

Divas sirdis, kas deg ar vienu liesmu

Aizvadītajā nedēļā «Novadnieka» redakcijā viesojās Valentīndienas vēstule konkursā uzvarētāja Anita no Riebiņiem kopā ar savu ģimeni: vīru Jāni, dēliem Juri, Mareku un meitu Elīnu. Cakulu ģimenei redakcijas apmeklējums bija īpašs notikums, — viņi bija pirmā ģimene, kas viesojās «Novadnieka» jaunajās telpās Brīvības ielā.

Vēstule — pārsteigums vīram

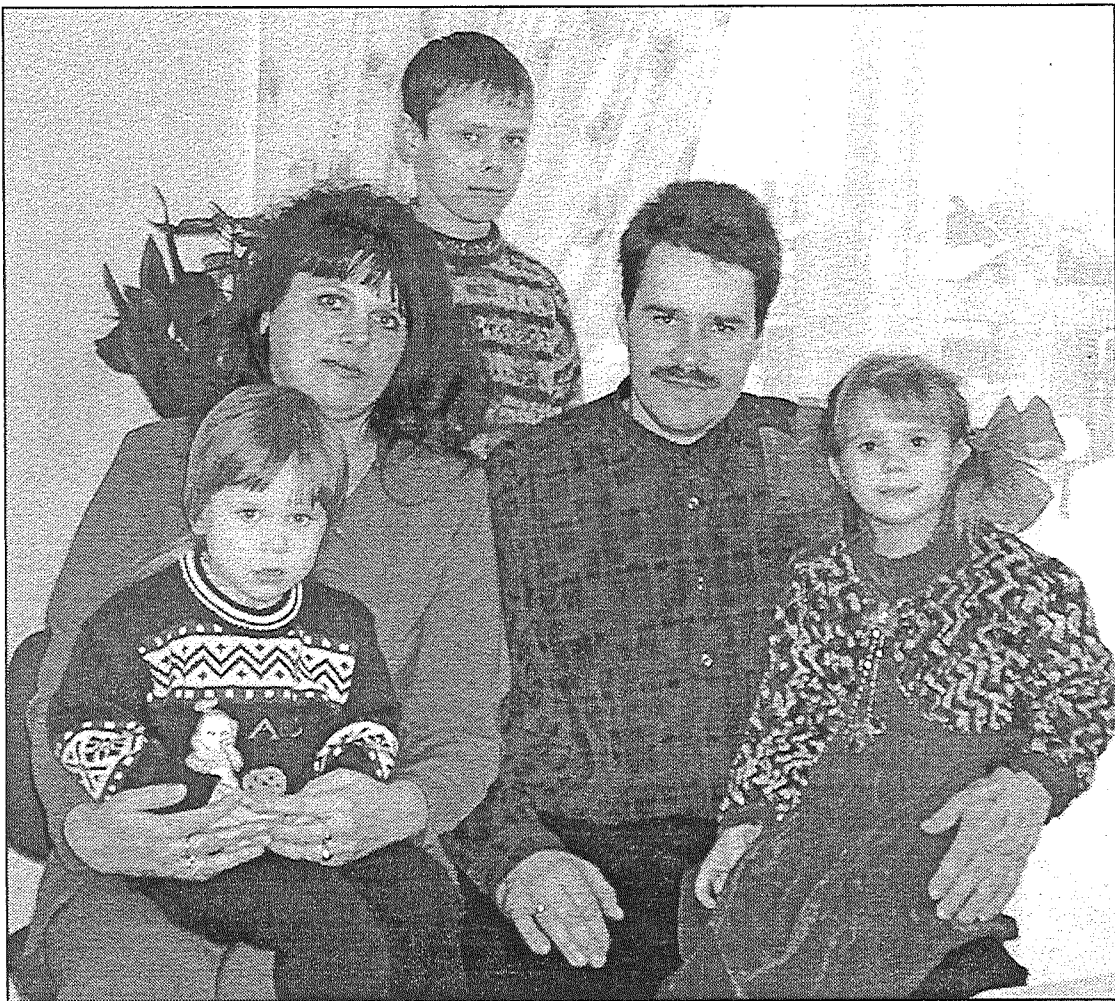
Anita vēstuli laikraksta redakcijai bija uzrakstījusi, vīram nezinot, un par dalību Valentīndienas konkursā pateikusi tikai tad, kad vēstule jau bija nosūtīta. Jānis strādā kokapstrādes uzņēmumā Preiļos, bet Anita ir ēdnīcas vadītāja Riebiņu vidusskolā. Apveltīta ar dažādiem talantiem, viņa ne tikai lieliski gatavo, ir prasīgs pavārs, klāj svinību galdus, bet arī pašmācības ceļā apguvusi šūšanu, daudz lasa un visu pagūst padarīt it kā rotaļājoties. Tā par sievu saka Jānis, un atzīst, ka ar Anitu ļoti lepojas.

Satikās pirms astoņiem gadiem

Viņu liktenīgā satikšanās notika pirms 8 gadiem, un abi atzīst, ka tas bijis kā zibens no skaidrām debesīm — mīlestība vienam pret otru dzima spoži un strauji. Anita gan šaubījās un ilgi neticēja Jāņa jūtu patiesumam, jo iepriekšējā dzīves mācību stunda bija nežēlīgi skarba — viņa bija palikusi viena ar mazo dēliņu, izmisumā un problēmu gūstā. Anita savu pagātni no Jāņa neslēpa jau pirmajā tikšanās reizē, tomēr Jānis neatlaidās un jau pēc dažām dienām ieradās ciemos — Anitai todien bija dzimšanas diena. Biju mājas drēbēs, sestdienas rītā, tikko cēlusies, bet Jānis, kā jau zemnieka dēls, agri augšā, atceras Anita. Jānis ir nācis no Rudzātiem, kur viņa vecākiem pieder saimniecība, tur, Ošas krastos, aizritējušas arī viņa bērnu dienas. Pēc apprecēšanās neilgu laiku Anita un Jānis arī saimniekojuši laukos, bet pierādījušies, ka ar lauksaimniecību stabils ienākums gūt neizdosies, tādēļ pārcēlušies uz Riebiņiem.

Divi dēli un meitiņa — peciņa

Viņu ģimenes lielākais dārgums ir trīs jauki bērni. Vecākais dēls Juris mācās Riebiņu vidusskolā, sporto, aizraujas ar koka darbiem un interesējas par ģeogrāfiju. Viņš apmeklē sporta skolu Preiļos un sapņo kļūt par olimpisko čempionu vieglatlētikā. Juris ir mans sāpju bērns, saka Anita. Pēc šķiršanās ar pirmo vīru Anita palikusi viena ar tolaik vēl mazo Juri. Viņa cīnījies ar saviem pārdzīvojumiem, sadzīves grūtībām un dēli-

● «Laimes māte tomēr arī manā šūpulī bija ielikusi mīlestību, tikai bija jāizbrien cauri sāpju upei un ilgi jāgaida...» konkursam rakstīja Anita Cakule. Attēlā vēstules autore kopā ar dzīvesbiedru Jāni un trim atvasiņiem: Juri (stāv), Mareku (sēž mammai klēpi) un Elīnu. Foto: M.Rukosuļevs

na astmas lēkmēm. Tagad, pēc daudziem gadiem, Anita ar gandarījumu secina, ka uzlabojusies gan dēla veselība, gan arī sekmes mācībās. Un tas nebūtu iespējams bez miera un saskaņas ģimenē, bez Jāņa atbalsta un mīlestības.

Mazākie, četrgadīgā Elīna un divarpusgadīgais Mareks ir mājas bērni, — kamēr vecāki darbā, viņus pieskata auklīte, jo Anita uzskata, ka bērniem vissvarīgākā ir mājas vide un vecāku klātbūtne.

Par bērniem Anita un Jānis var stāstīt stundām, katrā ir kāda īpaša dzirkstelīte, ko vecāki pamana, kopj un novērtē. Jānis bija klāt brīdī, kad pasaulē nāca Elīna, un šo pieredzi viņš nekad nav nožēlojis. Novērtēt, cik grūti pasaulē nākt bērni, viņš ieteiktu katram vīrietim. Bērniņa nākšana pasaulē tikai stiprinās saikni starp mīļotajiem, nemaz nerunājot par izjūtām, kas pārņem tēvu, paņemot rokās savu tikko dzimušo atvasi. Varbūt tieši tādēļ mazā Elīna ir tēta mīlule.

Mazie domu graudi

Anita meitu raksturo kā ļoti līdzsvarotu, disciplinētu un «pareizu» bērnu. Īstu vecāku dāvanu. Elīna jau no pirmās dienas ļāvis māmiņai izgulēties, no viņas nekad nav nācies neko slēpt vai glābt. Augot Elīna nekad neko nav norāvis vai saplēsus, viņai patīk spēlēties savā nodabā, un meitā ir ļoti izteikta kārtības mīlestība, raksturo māmiņa.

Elīna mēdz pārsteigt ģimenes

locekļus ar saviem spriedumiem un vērtējumiem. Anitai ir īpaša klade, kurā pierakstīti mazās izteicieni. Lūk, daži no tiem.

© Reiz mazā Elīna atnāk pie māmiņas un stāsta, ka viņai esot ūsas. «Kur meitiņ? Tev nav ūsu,» atbild mamma. Bet Elīna saka: «Ir, reku!», un rāda uz savām uzacīm.

© Ir Pūpolu svētdienas rīts. Mamma per Elīnu ar pūpola zariņu: «Verbu, verbu, slimība ārā, veselība iekšā!» Elīna sāk raudāt: «Neesmu Verba, Elīna esmu.»

© Juris pārdod Elīnai mazo Mareku par 2 santīmiem. Mareks gul uz vēderiņa virtuvē. Elīna ieskrien un mēģina celt Mareku aiz vidus. Ceļ, ceļ un nevar pacelt. Skrien atpakaļ pie Jura: «Juri, atdod naudu, nevaru pacelt.»

© Elīnai 3 gadu dzimšanas diena. Virtuvē uz grīdas mētājas sarkans dāvanu papīrs. Elīna gul tam virsū un saka: «Drusku dāvana esmu.»

© Mamma vakarā Elīnai stāsta pasaku par Sarkangalvīti un vilku. «...vilkam vēderā salika akmeņus, aizšuva un palaida mežā staigāt...» Elīna saka: «Vilks atkal apēdis Sarkangalvīti. Nav tev laba pasaka, es zinu labāku. Vilkam aizsūtīju vēderu un mūti arī.»

Šādu pierakstu kladē vēl daudz, un kamēr Anita tos lasa, Elīna lūkojas apkārt lielām, brūnām un gudrām bērna acīm. Viņa ļoti mīl savus brāļus un mazāko uztver teju kā savu īpašumu. Tikko ienāks redakcijā, uz jautājumu: «Kā tevi sauc?» mazā knīpa droši at-

bild: «Elīna. Un tas ir mans Mareks.»

Mazais brālis ir pilnīgs pretstats māsiņai — aktīvs un kustīgs kā ūdenszāle, pašā karstākajā pasaulē izzināšanas vecumā — viņam ir divarpus gadi. Anita smeļ, ka Dieviņš, atsūtot Mareku, viņu mazliet apmānījis, jo šis mazulis jau no agras bērnības bijis izteikta personība, kas visu dara pa saviem. Jau no pusotra gada vecuma Mareks visu centies darīt pats — ģērbties, ēst, dzert.

Par nākotni

Domājot par bērnu nākotni, Jānis un Anita atzīst, ka galvenais nav tas, kādu amatu kurš ieņems, kad izaugs, bet gan tas, lai viņi visi izaugtu par labiem cilvēkiem. Protams, visus trīs gribētos izskolot, dot augstāko izglītību, un tas mazliet rada bažas. Domājot par ģimeni, Jānis šobrīd cenšas atrast labāk atalgotu darbu. Viņš ir profesionāls šoferis. Tomēr viņi noskaņoti optimistiski, tic un cer, ka profesionālajā ziņā viss nokārtosies un Jānim izdosies iekārtoties darbā.

Laimīgi kopā

Taču sarunas gaitā, runājot par ikdienas rūpēm un atpūtu, neizmirstam īsteno iemeslu, kāpēc Cakulu ģimenīte viesojas redakcijā. Runājam par mīlestību. Viņi nebaidās atzīt, ka ir laimīgi kopā, un te jāpiekrīt kādam gudrajam, kurš teicis, ka drosme ir pateikt vi-

su klātbūtnē to, ko varētu pateikt zem četrām acīm.

Viņi nevairās stāstīt par savām ģimenes tradīcijām, par kopīgi pavadītām svētku un darba dienām. Anita atzīst, ka viņu mājas vienmēr ir atvērtas draugiem un radīem, un nav bijis nevienas reizes, kad netiktu svinēta dzimšanas vai vārda diena. Jānis nekad neaizmirstot arī abu satikšanās gadadienu 2. decembrī, bet dāvanu vienu gadu pērkot viens, otru gadu — otrs.

Jānis uzskata, ka viņa pienākums ir palīdzēt sievai visos ikdienas darbos, tādēļ abi ļoti daudz darot kopā. Protams, ka ne viss un ne vienmēr Cakulu ģimenē rit ideāli, kā katrā saimē gadās arī pa strīdam. Anita savā vēstulē rakstīja, ka pēc dabas esot diezgan šerpa, taču Jānis negrib tam piekrist, viņš ar mīlu vārdu iemācījis sadzīves asumus nogludināt. Arī Anita, šķelmīgi smaidot, atzīst, ka ne vienmēr visur vīram jāpiekāpjas tieši, šad tad taču noder arī kāda sievišķīga viltība.

Jānis ir ne tikai mīļš, bet arī stingrs ģimenes tēvs bērnu audzināšanā. Viņam ļoti patīk ceļot, savukārt Anita vairāk ir mājās sēdētāja — nepatīkot gari pārbraucieni mašīnā. Tomēr abi ar prieku atceras savu kāzu ceļojumu uz Jūrmalu un to, ar kādu nepacietību šo notikumu gaidīja mazais Jurītis. Protams, ka Anita un Jānis nespēja pievilt bērna cerības, tādēļ kāzu ceļojumā devās nevis divatā, bet visi trīs.

Mīlestības krūzīte

Atmiņai par viesošanās redakcijā «Novadnieka» redaktor. Tamāra Elste Cakulu ģimenei dāvina jauku «mīlestības krūzīti» — uz vienas apakšasītes divas kopā saliekamas atsevišķas krūzītes. Kopā tās veido vienu veselu. No tās jāmacās dzert abiem reizē gan saldu tēju, gan rūgtu kafiju — gluži kā dzīvē, dālot uz pusēm prieka mirklus un skumju brīžus. Atmiņai Anitas un Jāņa ģimene saņem arī pirms mirkļa redakcijā tapušas viņu ģimenes fotogrāfijas — tā ir digitālās fototehnikas priekšrocība.

Neuzspiest otram savu gribu

Atvadoties no jaukās ģimenītes, jautājam Anitai un Jānim, kas liekams mīlas un saskaņas kopdzīves pamatā. Viņi atbild, ka nevajag mēģināt otru pāraudzināt, mainīt viņa raksturu un ieradumus pēc sava prāta. Jāprot pielāgoties otram pusītei. Bieži vien laulātie neaizdomājas, ka tad, ja vīrs vai sieva tik tiešām taptu tāds, kādu viņu tik ļoti gribas redzēt, varbūt tad šis cilvēks nemaz vairs neļiktos simpātisks, jo būtu zaudējis kādu daļu no sava «es». Ja vien mīlestība ir patiesa, tad otra labās un sliktās īpašības netraucē, nekaitina un neprasās maināmas, atzīst Jānis un Anita Cakuli.

G.Kraukle

KULTŪRA

Mudina zagt savus darbus

Aktu fotogrāfs vācietis Gerhards Cerbs mudinās viņa jaunās izstādes apmeklētājus zagāt tur redzamos darbus.

Plānotajā izstādē darbi nebūs nopērkami, bet, ja kāds no tiem apmeklētājiem iepatiksies, viņiem būs jāmēģina to nozagt, par spīti videonovērošanas kamerām. «Es vēlos uzzināt, cik radoši cilvēki var būt, ja viņiem kaut kas iepatikas,» fotogrāfs skaidroja izstādes ideju.

Bibliotēku apvienošana bija veiksmīga

Pirmais gads jaunajās telpās

Sutru pagastā pirms gada ar padomes lēmumu tika apvienotas divas bibliotēkas. Rauniešu bibliotēku slēdza, grāmatas pārveda uz Sutru bibliotēku. Apvienotā bibliotēka savukārt tika pārcelta uz plašākām un ērtākām telpām. Kopš pērnā gada 30. aprīļa, kad uz bibliotēkas oficiālu atklāšanu tika lūgti sava un apkārtnējo rajonu bibliotekāri, kā arī Nacionālās bibliotēkas darbinieki, darbs iegājis ikdienišķā ritmā. Rauniešos palicis grāmatu izsniegšanas punkts, kurā bibliotēkas darbinieki ar jaunākām grāmatām ierodas reizi divās nedēļās. Sakarā ar to, ka telpas ir neapkurināmas, ar padomes lēmumu apmaiņas punkts ziemas periodā slēgts. Grāmatu apmaiņu Rauniešos paredzēts atjaunot maijā.

Bibliotēkas lielajā telpā no vadītājas Lidiņas Pintānes darba galdā ērti pārskatāma visa grāmatu saimniecība. Galdi pasūtīti pie kāda amatnieka, tie izgatavoti glīti un racionāli. Atbilstoši jaunajām prasībām bērnu grāmatām jāatrodas acu augstumā. Bibliotēkā šis jautājums atrisināts. Bērnu nodalā plaukti ik pa laikam maina savu atrašanās vietu, tādējādi piešķirot mazo lasītāju ievēribu.

Darba rezultāti apmierina

Sutru pagasta bibliotēkas vadītāja Lidiņa Pintāne jau veikusi pērnā gada rādītāju analīzi un jūtos apmierināta. Tie liecina, ka bibliotēkas pakalpojumi iedzīvotājiem ir nepieciešami.

Kopējais bibliotēkas lasītāju skaits pērn bija 203. Bibliotēka apmeklēja 4152 reizes, tajā skaitā bērnu un jauniešu apmeklējumi sastāda 1207. Pērn izsniegtas 9540

● Lidiņa Pintāne (no labās) Sutru pagasta bibliotēkas vadītājas amatā ir jau desmito gadu. Viņai patīk darbs ar cilvēkiem, patīk būt lietas kursā par lasītāju interesēm, sniegt viņiem jaunu informāciju. Par ceļvedi bibliotekāra darbā viņa kļuvusi savai jaunajai palīdzībai Meldrai Vilcānei.

Foto: M. Rukosjevs

grāmatas, to skaitā bērniem un jauniešiem – 2351.

Bibliotēkas fonds sastāv no 19 026 izdevumiem. Krājumi pērn papildināti ar 457 grāmatām.

Pagasta padome naudu bibliotēkas fondu papildināšanai neliedz. Pagājušajā gadā jaunumu iegādei iztērēti 854 latī. Šim gadam budžets vēl nav apstiprināts, bet vadītāja cer, ka bibliotēkas vajadzības netiks piemirstas. Šogad abonēti 12 preses izdevumi, nepiemirstot nevienas lasītāju grupas intereses. Tie ir izdevumi bērniem, sievietēm, vīriešiem, lauksaimniekiem, tādi, kas satur praktiskus padomus vai arī domāti tikai izklaidei. Pieprasītāko avīžu

saraksta augšgalā ir «Novadnieks». Jaunākais numurs izlasāms uz vietas, lasītāvā, bet iepriekšējie tiek izsniegti arī līdz mājām.

Vietējā pamatskola bibliotēkai atdāvinājusi kopētāju. Ar rajona galvenās bibliotēkas sagatavotā projekta starpniecību iegūti līdzekļi datora iegādei.

Lasāmviela visām gaumēm

Lidiņa Pintāne secinājusi, ka pēdējos gados visvairāk pieprasīta ir uzzīņu literatūra: vārdnīcas, enciklopēdijas. Tajos gadījumos, kad attiecīgas grāmatas bibliotēkā

nav, tiek lūgta palīdzība no rajona galvenās bibliotēkas. Pēc ļoti pieprasītām grāmatām nākas piekristīties rindā.

Joprojām cieņā ir dailliteratūra. Daudzi vēlas būt lietas kursā par visiem jaunumiem latviešu oriģinālliteratūrā. Tiem, kas kādreiz agrāk lasījuši dzeju, arī mūsdienās tā vajadzīga. Vienam otram lasītājam grūtāk izprotami jauno dzejnieku modernismi, tāpēc viņi labprātāk paliek pie pārbaudītām vērtībām un atkal plauktos meklē vecās dzejoļu grāmatas.

Pēc jaunākajām grāmatām bibliotēkas darbinieces mēro ceļu uz Rīgu, uz izdevniecībām. Tā ir izdevīgāk, saka Lidiņa Pintāne, jo

vispirms var izskatīt katru grāmatu no viena vāka līdz otram, novērtēt, vai tā ir vajadzīga. Bez tam iepirkšanās bez grāmatu veikalu starpniecības iznāk lētāka.

Izstāde no Zviedrijas uz pastāvīgu palikšanu

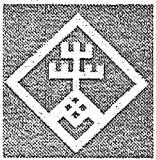
Nacionālā bibliotēka bija izsludinājusi pieteikumu konkursu par tiesībām savā īpašumā paturēt Zviedrijas bērnu literatūras izstādi. Sutru pagasta bibliotēkas vadītājas Lidiņas Pintānes sagatavotais pieteikums tika atzīts par vislabāko, un tā šī bibliotēka ir ieguvusi gan bagātīgi ilustrētas bērnu grāmatas, gan arī krāšņi noformētos, lielos plakātus ar bērnu iemīloto rakstnieku darbu ilustrācijām un citus izstādes eksponātus. Piemēram, noslēpumaino melno kastīti ar brillēm piedevām. Kad tās uzliek uz acīm, pa atslēgas caurumu var ielūkoties kastē, kas, izrādās, ir troļļu namiņš. Izstāde divus gadus ceļoja pa Latviju, bet uz pastāvīgu palikšanu bērniem par prieku apmetusies Sutros.

Apzina novadniekus

Bibliotēka vāc un apkopo materiālus par saviem slavenajiem novadniekiem, un sagatavo izstādes par viņiem. Daudz materiālu savākts par kardinālu Julijānu Vaivodu, jo viņa dzimšanas vieta ir Sutru pagasta robežās.

Bibliotēkā tiek organizēti arī pasākumi dažādām interešu grupām. Piemēram, ar skolas bērniem kopā rīkots dzejas dienu sarīkojums, kurā skolēni lasīja savus pašsacerētos dzejoļus. Tē notiek vietējā sieviešu klubīņa tikšanās, uz sarīkojumu pulcējušies politiķi represētie pagasta iedzīvotāji.

L. Rancāne

Noslēgušies festivāla «Baltica 2003» ieskaņu sarīkojumi

Starptautiskā festivāla «Baltica 2003» mākslinieciskā padome izvērtējusi festivāla novadu ieskaņu sarīkojumu iespākus. Skates notika pagājušā gada beigās, Preiļu rajonā tāda bija 2002. gada 3. novembrī. Kopumā šajās skatēs piedalījās 123 folkloras kopas un etnogrāfiskie ansambļi no visas Latvijas, «Novadnieku» informē Preiļu rajona padomes kultūras darba organizatore Elvīra Brovacka.

Festivāla mērķis – tradicionālās kultūras popularizēšana

Festivāla «Baltica 2003» mērķis ir saglabāt, attīstīt un popularizēt plašākā sabiedrībā latviešu, līvu, latgaliešu un citu tautu un tautību

tradicionālo kultūru. Līdz ar to tiek veicināts kultūras prestižs, bet tās apzināšanā un kopšanā tiek iesaistīta ievērojama sabiedrības daļa, tiek veicināta etnogrāfisko ansambļu, folkloras kopu, kā arī individuālo izpildītāju kvalitatīvā izaugsme.

Tāpat kā festivālā 2000. gadā Goda vedējas pienākumi šovasar festivālā ir uzticēti valsts prezidentei Vairai Vīķei-Freibergai.

Pārsvarā festivālā tiks izmantoti autentiskie priekšnesumi, tikai atsevišķos gadījumos tiks pieļauts stilizēts priekšnesums. Tiek plānots, ka no Latvijas festivālā piedalīsies 2000 dalībnieki, kā arī ieradīsies aptuveni 300 ciemiņi no ārvalstīm. Ir uzsākta sadarbība ar Lietuvas, Igaunijas, Skandināvijas valstu, Argentīnas, Armēnijas,

ASV, Austrālijas, Francijas, Gruzijas, Indijas, Norvēģijas, Skotijas, Taivānas, Ukrainas un Ungārijas kolektīviem.

Folkloras druva – joprojām bagāta

Festivāla ieskaņas koncertos viskuplāk pārstāvēta bija Latgale, kā arī Vidzeme un Kurzeme. Ir radušās un sevi pieteikušas jaunas kopas, kas liecina par tautas mantojuma dzīvotspēju un aktualitāti Latvijā. Diemžēl atsevišķi ansambļi savu darbību ir pārtraukuši, tomēr būtiskas izmaiņas kopu un dalībnieku skaitā, salīdzinot ar 2000. gada festivālu, nav notikušas.

Liela daļa uzstāšanos ieguvusi teatralizēta uzveduma veidolā. Lai uzvedums izdotos patieš, ne-

samākslots, vajadzīgas zināšanas un iemaņas režijā, vēsti speciālisti. Bez tam ne vienmēr nepieciešams darināt greznus un dārgus tērpus. Arī šī gada festivāla tēmai «Zeme» daudz atbilstošāks būtu darba apģērbs, kura izgatavošana prasītu ne tik daudz naudas, cik zināšanu.

Festivāla norises

Festivāla «Baltica 2003» norises ieplānotas no 9. līdz 13. jūlijam. 9. jūlijs iecerēts kā Baltijas diena, 10. jūlijs – Rīgas diena, 11. jūlijs – Dainu kalna diena, bet 12. jūlijs – Novadu diena. Šajā dienā paredzēti izbraukumi uz rajoniem un pilsētām Latgalē (Krāslavas, Preiļu, Ludzas un Rēzeknes rajonu), kur notiks sarīkojumi 16 pagastos. Arī festivāla noslēgu-

ma diena notiks Latgalē – 13. jūlijā Rēzeknē.

Preiļu rajona folkloras kopas aktīvi gatavojas koncertiem. To vidū Līvānu folkloras kopa «Ceiruleits» un Turku pagasta folkloras kopa «Turki», kas piedalīsies visās svarīgākajās «Baltica 2003» dienu norisēs. Uzstāties gatava arī Galēnu pagasta folkloras kopa «Vydsmuiža», Riebiņu pagasta folkloras kopa «Jumaleņa», Saunas pagasta etnogrāfiskais ansamblis «Naktineica», Preiļu novada folkloras kopa «Leiči», kā arī Aglonas pagasta folkloras kopa «Olūtenš», Upmalas pagasta folkloras kopa «Vecvārkava», Preiļu folkloras kopa «Mūderņiki» un Vārkavas folkloras kopa «Madareņis».

L. Kirillova

SPORTS

Novusā aizvadīta 9. kārtā

Līvānu novada novusa čempionāta 9. kārtā par uzvarētājiem kļuva ILMĀRS VISOCKIS, AIVARS CIRŠIS un BRONISLAVS VILCĀNS.

G.Kraukle

Vieglatlēti atgriežas ar četrām medaļām

Rīgas Sporta manēžā notika Latvijas Jaunatnes Sporta centra rīkotās sacensības vieglatlētikā vidējā grupā (1988./89. dzimšanas gads), no kurām Preiļu rajona sportisti atgriezās ar trijām sudraba un vienu bronzas medaļu.

Rajonu šajās sacensībās pārstāvēja 12 sportisti no Preiļu 1., Galēnu pamatskolas, Riebiņu un Vārkavas vidusskolas. Sacensības sākās ar 60 metru barjerskrējieni. Ieva Pelše no Preiļu 1. pamatskolas šajā disciplīnā priekšskrējienā uzrādīja rezultātu 9,2 sekundes un iekļuva finālā. Viņa izcīnīja ceturto vietu ar rezultātu 9,5. Tālākšānā Ieva Pelše pārvarēja 4,77 metru attālumu (devītā vieta), viņas skolasbiedre Lāsma Bernāne – 4,96 metrus (septītā vieta).

Uz starta 60 metru skrējienā izgāja 31 sportists. Lāsma Bernāne iekļuva «C» finālā, finišēja otrā un izcīnīja desmito vietu ar rezultātu 8,3. Šajā disciplīnā Lauma Pelše (Preiļu 1. pamatskola) uzrādīja rezultātu 8,5 sekundes, bet Aleksandra Šelkovaja (Riebiņu vidusskola) – 8,8 sekundes.

Zēniem 60 metru skrējienā konkurence bija vēl lielāka. Jānis Sondors no Galēnu pamatskolas 53 dalībnieku vidū izcīnīja 16. – 23. vietu ar rezultātu 8,0.

Sacensību turpinājumā notika skrējieni 1000 metru distancē. Aija Čača no Preiļu 1. pamatskolas distanci veica ar rezultātu 3 : 10,5 un izcīnīja trešo vietu, Brigita Upeniece no Vārkavas vidusskolas šajā skrējienā uzrādīja laiku 3 : 53,9.

Pirmo sacensību dienu veiksmīgi noslēdza soļotāji. 2000 metru soļošanā meitenēm otro vietu izcīnīja Anita Kursīte (Preiļu 1. pamatskola) ar rezultātu 11 : 01,7 un septīto vietu – Līvija Šembele

● **Aija Čača no Latvijas Jaunatnes sporta centra sacensībām vieglatlētikā atgriezās ar izcīnīto trešo vietu 1000 metru un otro vietu 2000 metru distancē.**

(Galēnu pamatskola) ar rezultātu 12 : 43,5. 3000 metru soļošanā starp zēniem otro vietu izcīnīja Mārtiņš Pastars ar rezultātu 14 : 53,9, bet septīto vietu – Oskars Onckulis, kurš distanci veica ar laiku 16 : 56,8. Abi zēni pārstāvēja Vārkavas vidusskolu. Jānis Mičulišs no Galēnu pamatskolas ar rezultātu 17 : 17,8 izcīnīja devīto vietu.

Sacensību otrajā dienā 34 sportistu konkurencē 300 metru skrējienā Aleksandra Šelkovaja ar rezultātu 47,9 ieguva 14. vietu. Lauma Pelše (Preiļu 1. pamatskola) uzrādīja laiku 50,2, Brigita Upeniece – 52,9 sekundes. Šajā pašā distancē zēniem Mārtiņš Pastars iekļuva astotajā vietā ar rezultātu 41,5, Jānis Sondors no Galēnu pamatskolas – 16. vietā, rezultāts 42,5.

Sacensību noslēgumā sacentās gargabalnieki. 2000 metru distancē Aija Čača ieguva otro vietu ar rezultātu 6 : 57,2. Anita Kursīte no Preiļu 1. pamatskolas ierindojās devītajā vietā. Meitene distanci veica 7 : 34,6 minūtēs. 13. vietā iekļuva Jānis Vaivods no Vārkavas vidusskolas. Viņa rezultāts bija 10 : 39,9.

Sportistus sacensībām sagatavoja treneri Leonīds Valdonis, Edgars Vaivods, Jānis Upenieks, Viktorija Neištade.

Noskaidroti labākie «Lielās balvas» trešajā posmā

No sacensību «Lielā balva» četriem posmiem pašlaik notikuši jau trīs. Trešā posma sacensības risinājās Preiļu 2. vidusskolā.

Uzvarētāji C grupā

30 metru skrējienā gan zēnu, gan meiteņu konkurencē ātrākie bija skrējēji no Preiļu 1. pamatskolas Nauris Ivanāns un Inga Mūrniece. Nauris distanci veica 4,53, bet Inga – 4,72 sekundēs.

30 metru barjerskrējienā par uzvarētājiem ar vienādu laiku rezultātu – 5,85 kļuva Viktors Rastopčins (Riebiņu vidusskola) un Evita Lozda (Preiļu 1. pamatskola).

1000 metru distancē ātrākie bija Preiļu 1. pamatskolas sportisti Vairis Pastars (4,03) un Sintija Vasiļevska (4,06).

1000 metru soļošanā uzvarēja Ilmārs Vaivods (Vārkavas vidusskola, 5,11 minūtes) un Anita Kažemāka (Riebiņu vidusskola, 5,21).

Augstlēcšanā nepārspēti palika Viktors Rastopčins (Riebiņu vidusskola, 1,40 metri) un Inga Mūrniece (Preiļu 1. pamatskola, 1,30). Abi augstlēcēji lideru pozīcijas neatdeva arī tāllēkšanā. Viktors pārvarēja 4,86 metru, bet Inga – 4,16 metru attālumu.

Pildbumbas mešanā stiprākais bija Mihails Aršilovskis (Preiļu 2. vidusskola, 11,75) un Jana Stičinka (Preiļu 1. pamatskola, 12,00).

4 x 100 metru stafetes skrējienā pirmo vietu ar rezultātu 1 : 01,43 ieguva Preiļu 1. pamatskolas pirmā, bet otro – otrā komanda. Tā stafeti veica ar rezultātu 1 : 03,00. Trešajā vietā ierindojās Līvānu 2. vidusskolas komanda. Tās rezultāts bija 1 : 04, 75.

Uzvarētāji D grupā

30 metru skrējienā uzvarēja Preiļu 1. pamatskolas skolēni Jānis Šķēps (rezultāts 4,90 sekundes) un Signija Vanaga (5,40).

30 metru barjerskrējienā labākais rezultāts – 6,54 sekundes bija šīs pašas skolas audzēknei Dairai Rozentālei.

1000 metru distancē par uzvarētājiem kļuva Jānis Lozda no Preiļu 1. pamatskolas un Justīne

Vanaga no Galēnu pamatskolas. Jāņa rezultāts bija 3,56, bet Justīnes – 4,28 minūtes.

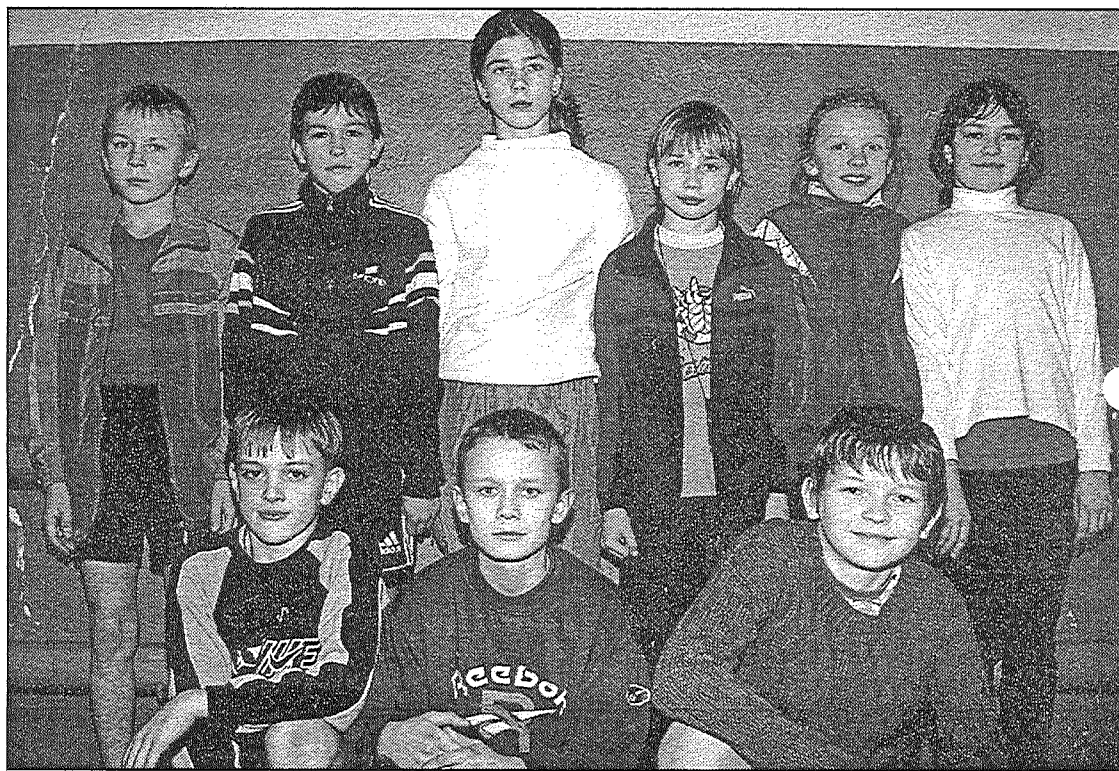
1000 metru soļošanā ātrākie bija Vārkavas vidusskolas skolēni Juris Paukste (rezultāts 6,03 minūtes) un Gita Sparāne (6,15 minūtes).

Augstlēcšanā nepārspēti palika Preiļu 1. pamatskolas sportisti Aleksandrs Gavrilovs (1,35 metri) un Daira Rozentāle (1,25 metri). Daira ar rezultātu 3,84 metri par uzvarētāju kļuva arī tāllēkšanā, bet no zēniem šajā disciplīnā uzvarēja viņas skolasbiedrs Jānis Lozda (4,01 metri).

Pildbumbas mešanā starp zēniem stiprākais bija Vladislavs Aleksejevs (Preiļu 2. vidusskola, rezultāts 12,10 metri), bet starp meitenēm – Daira Rozentāle (10,65 metri).

Jauktajā stafetes skrējienā 4 x 100 metri pirmās divas vietas ieguva Preiļu 1. pamatskolas komandas. Pirmās komandas uzrādītais laiks bija 1 : 05,97, bet otrās – 1 : 07,53 minūtes. Trešajā vietā ierindojās Jersikas pamatskolas komanda, kura stafeti veica 1 : 12,60 minūtēs.

L.Rancāne

● **Preiļu 1. pamatskolas D grupas sportisti: (pirmajā rindā no kreisās) Jānis Šķēps, Jānis Lozda, Mārtiņš Šmuksts; otrajā rindā: Ivars Šņepsts, Aleksandrs Gavrilovs, Daira Rozentāle, Signija Vanaga, Diāna Zeiliņa, Jana Skutele.**

SPORTS LĪVĀNU NOVADĀ

Futbolā – Namejs, Barons, Policija

Futbola turnīra 5. un 6. kārtas tehniskie rezultāti ir šādi: Čiekuriņi – Namejs 3:7, Līvānu VK – Livengoft 3:12, Ģimnāzija – Pokemoni 7:3, Barons – Policija 9:4, Policija – Čiekuriņi 8:4, Līvānu VK – Ģimnāzija 2:6, Livengoft – Namejs 5:8, Pokemoni – Barons 3:14. Futbola turnīra vērtīgākais

spēlētājs ir Vitālijs Poļakovs ar 33 vārtiem. Turnīrā nevienai komandai nav izdevies izvairīties no zaudējuma. Pirms pēdējās kārtas 1. vietā atrodas Namejs, pēc tam Barons, tad Policija.

Tekvondo ciņas Rīgā

Otro gadu Līvānu mazie tekvondisti piedalījās atklātajā apdrošināšanas kompānijas BTA kausā 2003, kas notika 15. feb-

ruārī Rīgā. Turnīru jauniešiem tekvondistiem organizēja sporta kluba HVARAN prezidents Roberts Šeniks sadarbībā ar BTA.

Turnīrā piedalījās arī viesi no Igaunijas. Līvānieši kopvērtējumā turnīrā izcīnīja 3. vietu septiņu komandu konkurencē. Pirmās vietas spectehnikā izcīnīja Anna Badjaka, Toms Ancāns, Armands Dolgais. Pāru ciņas Masogi svara kategorijā līdz 28 kg uzvaru izcīnīja Sandis Liepiņš, savu prasmu pāru ciņās pārbaudīja arī Māris

Graudiņš, Armands Dolgais, Guntars Bernāns un Toms Ancāns. Tekvondo tehnikas demonstrēšanā Tuļ piedalījās Inese Dolgais un Andrejs Mironovs.

Iecavā startē tenisa veterāni

Līvānu novada sporta veterāni pirmo reizi šogad startē Latvijas Sporta veterānu savienības 40. jubilejas sporta spēlēs. Sporta klubu, novadu, pagastu vērtējumā ne-

pieciešamas 7 sporta veidu ieskaistes. Līvānu novada veterāni startēs galda tenisā, novusā, šahā, dambretē, minifutbolā, volejbolā, vieglatlētikā. 15.-17. februārī Iecavā notika galda tenisa sacensības. Līvānu novada galda tenisisti divdesmit sešu komandu konkurencē izcīnīja 17. vietu. Komandā spēlēja Vilis Krievs (5. vieta), Pāvels Kohnovs (10. vieta), Aivars Dzenis (12. vieta), Oļegs Stepanovs (22. vieta), Mārite Vilcāne (17. vieta).

G.Kraukle

DABAS STŪRĪTIS

Putni ziemo ar cilvēku palīdzību

Šogad ir ista ziema, ar pamatīgu salu un ar dziļu sniega kārtu. Patikami redzēt mājas laukos un arī pilsētā, pie kurām ierīkotas barotavas putniem, un cilvēku rūpes par saviem mazākajiem brāļiem, neļaujot tiem nomirt bada nāvē. Putnu barošana prasa pastāvīgas rūpes, tā nav lieta, kurai pievērsties, kad iznāk brīvs brīdis.

Barotavas vietu mainīt nedrīkst

Ornitologi ieteic barošanu uzsākt, kad ir iestājies sals un nekādā gadījumā nepārtraukt arī atkušņa laikā, kad putni barotavas neklē mazāk. Nevar mainīt arī barotavas atrašanās vietu. Putni, kas regulāri ierodas barotavā, pierod, ka te iegūstama barība un, ja to neuziet, nosalst, jo nepaspēj atrast citu iztikas ieguves vietu. Barību putniem ieteicams nolikt vakarā, lai pirms rīta gaismas tie jau varētu iestiprināties. Putniņi mostas agri un pēc aukstās nakts cenšas ar ēdienu atgūt spēkus un siltumu.

Barotavas regulāri jātīra. Samīrkusi barība un netīras barotavas veicina bīstamas slimības – salmonelozes izplatīšanos, no kuras var aiziet bojā vairāk putnu, ekā izglābts tos barojot.

Kulinārijas šedevrs putniem – ledīts čiekurs

Barošanai noder vasarā savāktās nezāļu sēklas, nesālīts speķis, cukgaļas ādiņas, pilādzogas un pat putraini. Putniem garšo linu, kanepju un saulespuķu sēklas. Taču saulespuķu sēklas nevajag lobīt, jo putni pieraduši to darīt paši. Sīkputni labprāt ēd arī vārītas olas, biežpienu, ēdiena atliekas, tikai nekas nedrīkst būt sālš vai piparots. No sniega attīrītā vietā var uzbērt graudus, par ko būs pateicīgas lauku irbes un dzeltenās stērstes. Ornitologi uzsver, jo barība būs treknāka, jo labāk. Putniem var pagatavot istu kārumu, ja no mēža mājās ir pārņests čiekurs. To noliek siltumā, lai atveras, bet pēc tam apmērcē daļēji izkausētos taukos. Tiem pievieno dažādas sēkliņas: cidoniju, saulespuķu, griķu, prosas graudiņus. Čiekuru groza taukos, kamēr visas spraugas piepildītas ar šo masu. Čiekurus atdzesē un ievieto stieplu pinumā, kuru izveido, krustu šķērsu sapinot stieplītes, pie kā putniņiem ēdot pieķerties. Barojošs, turklāt nesalstošs ēdiens ir ar eļļu vai nesālītiem svaigiem taukiem sajauktas auzu pārslas.

Daļa ornitologu gan uzskata, ka putni ziemā nav jāpiebaro, lai māte daba sekmīgi var veikt dabiskās izlases procesus. Taču putnu barošana vairāk ir vajadzīga pašiem cilvēkiem, tā sniedz dvēselei mieru, ka esi izdarījis kaut ko

labu, ka visi apkārt ir paēduši, ka neiet bojā no sala un bada. Putnu ēdināšana ir ļoti svarīga lieta bērnu audzināšanā, tā pieradina viņus vērot apkārtējo dzīvo radību un rūpēties par to, attīsta žēlsirdības jūtas. Tramīgos lidoņus ikdienā nemaz tā nevar novērot, kā tas iespējams, kad tuvu logam ierīkota barotava. Putni nav nepateicīgi. Pavasarī pirms atvadām no barotājiem viņi pateicas ar savām skaistākajām dziesmām.

Patik barot putnus

Pie daudzām lauku skolām arī šoziem varēja redzēt skolēnu ierīkotas barotavas. Salas pamatskolas skolēni stāstīja, ka viņi putniņus baro savās mājās.

Līgita Pastare:

— Pie manām mājām dzīvo daudz dažādu putnu, bet visvairāk – zīlītes. Tās baroju katru dienu. Barotavā lieku putrainus, ābolu sēkliņas, taukus un daudz ko citu. Kad aizbraucu pie vecmammās, arī tur putnu barotavā ielieku barību, un man patīk vērot, kā zīlītes ēd. Bet pie barotavas vienmēr ir arī manas vecmammās kaķis Ciemiņš. Viņš, bezkaunīgais, cenšas noķert sev kādu no zīlītēm, bet tas neizdodas.

Raivis Romanovskis:

— Es putnus baroju ar graudiem, nesālītu speķi un taukiem, ar saulespuķu sēklām. Pie manas barotavas var sastapt svilpi, lielo un mazo zīlīti, zilzīlīti, dzelteno stērsti, mājas un lauka zvirbuli, sili.

Putnus baroju no paša rīta. Man ļoti patīk to darīt. Kad pārnāku no skolas, vienmēr paskatos uz savu putnu barotavu. Bet man nepatīk, ka vienmēr zem koka sēž mans kaķis.

Līga Skutele:

— Pirms divām nedēļām es dzirdēju pie loga klauzdzinām putniņu. Brālis Lauris izgāja laukā un to sakāra. Viņš ienesa putniņu istabā, kur es to paēdināju un iedevu padzerties. Putnu pa nakti atstājām istabā, lai apsildās. Otrā rītā viņu palaidām brīvībā. Es nepazinu to putnu. Žēl. Bija ļoti skaists.

Juris Rubans:

— Putniem ziemā ir ļoti grūti, tādēļ es tos pabaroju ar nesālītu speķa gabaliņu. To esmu pienāgojis pie šķūnīša sienas. Tur mēloties lido zīlītes, dažreiz arī sili.

Mārite Luriņa:

— Mana putnu barotava ir taisīta no koka, tā ir tāda kā mājiņa ar jumtiņu, tikai tai nav sienu. Izskatās, ka tai būtu divi stāvi. No griestiem uz leju ir izvērtas stieples. Uz tām es uzduro speķi, bet augstāvē ieberu dažādas sēkliņas.

Miris pirmais pasaulē klonētais dzīvnieks

Pirmā klonētā aita Dollija ir mirusi, paziņoja Roslina institūts Edinburgā, kas to bija radījis. Institūta paziņojumā teikts, ka lēmums «eitanizēt» sešus gadus veco Dolliju tika pieņemts, kad veterinārajā izmeklēšanā atklājies, ka viņai ir progresējoša plaušu slimība.

«Aitas var dzīvot 11 vai 12 gadus, un plaušu infekcijas ir bieža parādība vecākām aitām, it īpaši tām, kuras tiek turētas telpās,» teica institūta pārstāvis Harijs Grifins. Dollija tika klonēta no pieaugušas sešus gadus vecas aitas krūšu šūnas. Viņa attīstījās normāli un divas reizes dzemdēja jērus — vispirms Boniju 1998. gadā un pēc tam 1999. gadā vēl trīs jērus.

Ians Vilmutss, kurš vadīja klonēšanas eksperimentu, vienmēr ir bijis pret mēģinājumiem atkārtot šo procesu ar cilvēkiem un brīdina no neprognozējamām problēmām.

Šo interesanto putnu barotavu izdomāja un uztaisīja mans brālis. Barotavu mēs nolikām pretī logam, lai no rīta, klusi piezogoties pie loga, es varētu redzēt, kā putniņi brokastos.

Madara Madelāne:

— Mana putnu barotava ir pagatavota no «Delma» kārbīņas ar šnorītēm. Tā atrodas logam priekšā. Putnus baroju ar graudiem un tuklu, svaigu gaļu. Pie manas barotavas pārsvarā mēlojas zīlītes. Bet reizēm gaļas gabaliņu no tās izvelk sili.

Man ļoti patīk vērot, kā putni ēd. Kad tie pamana mani, bēg prom. Barotavu uzliku pirms mēneša, kad pamanīju, ka kokos lidenās daudz zīlīšu. Priecājos, ka varu ziemā viņām palīdzēt.

Anna Pastare:

— Es putnus sāku barot nesen.

Barotavu izgatavoju no maza trauciņa. Tam piesēju striķi un ieliku barību. Barotavā lieku baltmaizi, sēkliņas un citu barību. Reizēm doodu nesālītu gaļu. Uz manu barotavu lido zīlītes, sar-

tāpēc tiek izkašņāti āboli, kas ir zem sniega.

Putniņu barošanai mēs iekarinām arī gaļu kokā. Jo augstāk, jo labāk, jo pretējā gadījumā kaķi to vien dara, kā lūko putniņus noķert. Dažādās augstākās vietās izberam arī graudus.

Agri rītos paēst lido zīlītes, vēlāk vadību pārņem zvirbuli un zīlītes aizdzen prom. Dažreiz atlido sarkankrūtīši un citi putni, daži pat nepazīstami. Pie spainīša atlido arī dzerņi, bet viņiem ir diezgan grūti pielāgoties spainītim. Kādu dienu dzenis atlidoja. Viņu neviens netraucēja, jo citi putni aizlidoja. Dzenis ilgi pūlējās, līdz tika pie barības. Un viņš ēda tieši tā, kā kaļ koku. Dzenis ēda ļoti ilgi, un viņu skatīties bija ļoti interesanti.

Mans secinājums: dzenis ir liels un skaists, zīlītes ir ļoti kustīgas un mīlīgas, bet zvirbuli ir diezgan bezkaunīgi un nepieklājīgi.

Andrejs Babjuks:

— Pie manām mājām lido daudz putnu. Es tiem uzlieku maizi, graudus, bet viņi reti kad ēd to, ko es nolieku. Viņi knābā speķi, kas stāv verandā, kurā tiek iekšā pa caurumu. Lai viņiem arī turpmāk labi veicas.

Baiba Luriņa:

— Mana ģimene ar prieku sagatavo putniem pārtiku: maizi, speķi, graudus. Barotavas parasti ierīkojam drošā vietā, kur nevar piekļūt kaķi. Uzspraucām maizi vai speķi uz koku šakajiem zariņiem vai arī piekarinām barotavas netālu no loga, lai labāk varētu redzēt putniņus. Pie gaļas gabaliņiem bieži atlido zīlītes, pie maizes gabaliem – zvirbuli, bet pie barotavām – gan zvirbuli, gan zīlītes, gan arī citi putni.

Lielākais prieks ir tad, kad putniņi baroties atlido pirmo reizi, vai arī tad, kad to kļūst arvien vairāk.

Kristīne Brice:

— Mūsu skolās skolēni šajā ziemas salā rūpējas arī par stirnām. Kādudien mēs devāmies uz mežu un aiznesām barību stirnām.

Atceries

- ✓ Putns pierod pie barošanas.
- ✓ Barotavu izveido tā, lai putniņiem ērti piekļūt, lai barība nevarētu apsnigt un ieeju nevarētu aizputināt.
- ✓ Ja iesāki, tad baro savus draugus visu ziemu, skaties, lai barības nepietrūkst.
- ✓ Nedod neko sāļu, tas var izraisīt vielmaiņas problēmas, pat bojāeju.
- ✓ Vislabāk dot saulespuķu sēklas, īpaši liela sala laikā, taču neceptas un nesālītas.
- ✓ Ja vari atļauties, pacienā ar linsēklām vai kanepēm.
- ✓ Maizes drupačas nav īpaši barojošas.
- ✓ Auzu pārslas sajauc ar eļļu vai nesālītiem svaigiem taukiem – barojoši, turklāt nesasalst.
- ✓ Kalorijām bagāts, tātad putniem noderīgs, ir nesālīts speķis.

Vispirms atradām vietas, kur stirnas gulējušas. Pēc tam aizgājām uz Jura Rubana mājām un paņēmām trīs kastes ar āboliem. Tās iekrāvām zirga ragavās un aizvedām tuvāk stirnu gulēšanas vietām. Tālāk kastes nesām rokās, jo ar ragavām nebija iespējams nokļūt tuvāk. Ābolus izbērām dažādās vietās. Pēc pāris dienām aizgājām apskatīties un redzējām, ka stirnas ēdušas ābolus. Labu apetīti arī turpmāk!

Laura Rubine:

— Mana barotava ir ļoti vienkārša. Tā ir kokā iekārta šprotu bundžiņa. Tajā ielieku graudus un baltmaizi, bet blakus piekarinu gaļu. Putni katru brīdi, kad neviena nav, atlido ēst. Vienreiz viens putniņš nokrita no koka ar gaļas gabaliņu, bet pēc tam aizlidoja, un es nopriecājos, ka viņam nekas nenotika, jo bija dziļš sniegs. Es ar to putniņu biju it kā sadraudzējusies un novēroju, kā viņš ēd.

L.Rancāne

LIKUMĪBA, INFORMĀCIJA

Uzbrukums degvielas uzpildes stacijā Rušonā

19. februārī nenoskaidrots vīrietis maskā, izsītot lodziņu operatora telpai degvielas uzpildes stacijā SIA «KU DINAZ GRUP» un piedraudot ar ieroci, no operatora pieprasīja naudu. Izvairoties no noziedznieka, operators ieskrēja blakus istabā, atkanēja šāvieni. Pēc tam vīrietis maskā aizbēga. Laupīšanas rezultātā nauda un citas mantas nav pazudušas. Policija ierosinājusi krimināllietu.

Nodziedznieka pazīmes: augums 160-180 cm, vidējas miesas būves, 18-20 gadus vecs.

INFORMĒ 01

Šogad ugunsgrēkos gājuši bojā jau pieci cilvēki

Ši gada divos mēnešos Preiļu rajonā noticis 21 ugunsgrēks. To rezultātā dzīvības zaudējuši pieci cilvēki, uguns nodarītie materiālie zaudējumi ir vairāk kā 33 000 latu. Galvenokārt dedzis rajona lauku pašvaldībās, bet viens uguns-

grēks bijis arī Preiļos, kur dega privātmājas pagrabs. Trīs ugunsgrēki izcēlušies Līvānos.

Viens no galvenajiem ugunsgrēku izcelšanās iemesliem ir krāsns pārkurināšanai vai arī bojātu krāšņu un dūmvadu ekspluatācija. Otrs svarīgākais uguns ne-

laimju izcelšanās iemesls ir elektroinstalācijas īssavienojumi.

A.Strods,

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Preiļu nodaļas vada komandieris, ugunsdzēsības un glābšanas dienesta virsleitnants

Atklāta zādzību sērija no dzīvokļiem Līvānos

Ši gada janvārī un februārī Līvānos tika konstatētas vairākas audio un televīzijas aparātūras zādzības no dzīvokļiem.

Kā informē Preiļu rajona policijas pārvaldes kriminālpolicijas priekšnieks Aigars Salenieks, kriminālpolicijas darbinieki A.Utnāns un O.Ļvovs, izmantojot operatīvo informāciju, noskaidroja, ka minētās zādzības ir izdarījuši iebraucēji, agrāk tiesātie Andrejs B. no

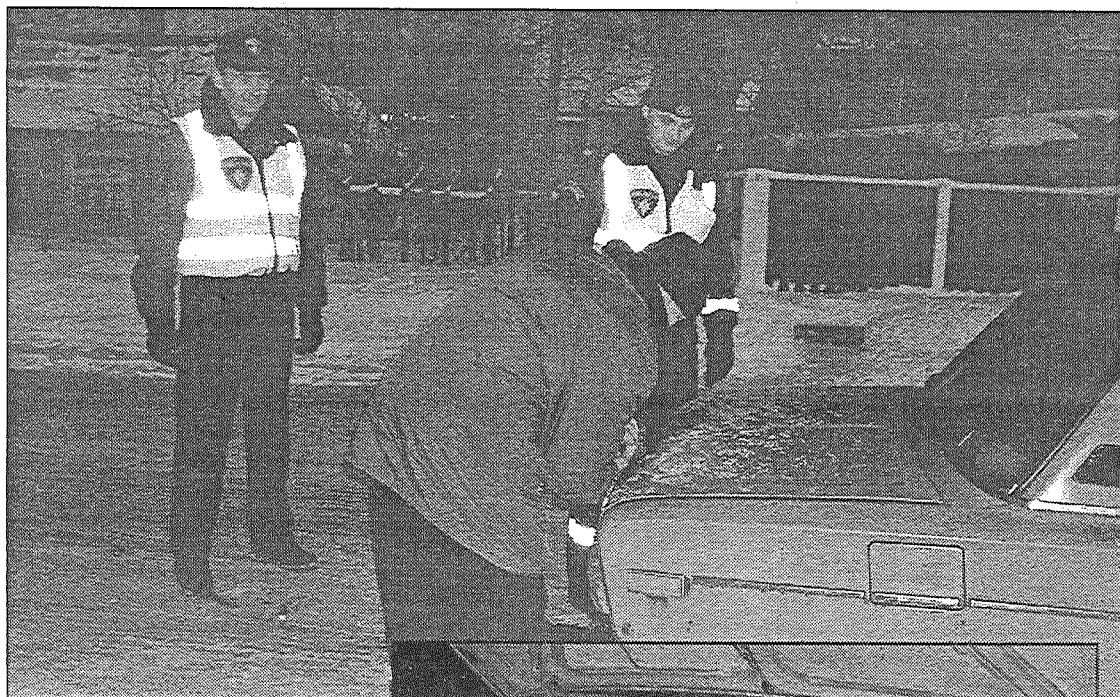
Rīgas un Antons S. no Jēkabpils.

Tika ierosinātas divas krimināllietas. Tā ietvaros noskaidrots, ka Andrejs B. kopumā izdarījis divas zādzības no dzīvokļiem, divas zādzības no pagrabiem, kā arī pagājušā gada decembra beigās nozadzis divas satelitantenas. Noskaidrots, ka Antons S. «viesošanās» laikā izdarījis divas zādzības no dzīvokļiem, piesavinājis mobilo telefonu, iekļuvis trijās automašīnās, nozogot divas automagnetolas un akumulatoru.

Veicot kratīšanu zagto mantu realizācijas vietās, policijas darbinieki izņēma nelikumīgi glabātu munīciju, atklāja narkotisko vielu lietošanas pēdas, kā arī nelegālas izcelsmes alkoholu un cigaretes.

Par operatīvu un profesionālu rīcību noziedzīgo nodarījumu atklāšanā, Preiļu rajona policijas pārvaldes kriminālpolicijas darbiniekiem A.Utnānam un O.Ļvovam ir piešķirtas naudas prēmijas.

Aizturēta automašīna ar alkoholu un cigaretēm

18. februārī Preiļos uz Valmieras ielas tika aizturēta automašīna VAZ-2106, ar kuru 1956. gadā dzimušais Voldemārs veda alkoholiskos dzērienus un tabakas izstrādājumus.

Izņemtas 190 paciņas cigarešu «Leningrad», 120 paciņas cigarešu «Prima», astoņas plastmasas puslitra pudeles ar uzrakstu uz etiķetes «Vodka Smirnoff», kurās bija caurspīdīgs bezkrāsains šķidrums ar izteiktu alkohola smaku. Vēl mašīnas bagāžās nodalījumā

bija 32 viena litra pudeles un viena 1,5 litru pudele ar šķidrumu, kuram konstatēta izteikta alko-

hola smaka. Izņemtais alkohols nosūtīts uz ekspertīzi.

POLICIJAS ZIŅAS

Piekāva un atņēma telefonu

17. februārī rajona policijas pārvaldē saņemts iesniegums no 1951. gadā dzimušā Līvānu iedzīvotāja Jāņa par to, ka 7. februārī viņu piekāvuši trīs jaunieši un atņēmuši mobilo telefonu. Īpašniekam nodarīts materiālais zaudējums 105 latu apmērā. Lietas apstākļi tiek noskaidroti.

Izdemolēta un apzagta māja

17. februārī Vārkavas novada Upmalas pagastā dzīvojošais Jānis (dzimis 1938. gadā) konstatēja, ka izdemolēta viņa māsa piederošā neapdzīvojamā māja un saimniecības ēkas, no kurām pazudušas dažādas mantas. Saimniecībai nodarīts 300 latu materiālais zaudējums. Policija jau noskaidrojusi vainīgās personas.

Sadega šķūnis un automašīna

17. februārī Aglonas pagastā izcēlās ugunsgrēks un nodega 1971. gadā dzimušajam Jānim piederošais šķūnis, kurā atradās viņa automašīna Fiat.

Atsākušās auto zādzības

19. februārī Preiļos no kādas mājas pagalma Jaunajā ielā nozagta automašīna Audi-100, kura pieder 1981. gadā dzimušajam Raimondam. Lietas apstākļi tiek noskaidroti.

Auto sadursme Preiļos

19. februārī Preiļos, Mehānizatoru ielā 1965. gadā dzimušais autovadītājs Juris, braucot ar Ford Sierra un veicot priekšā stāvošu automašīnu apbraukšanas manevru, iebrauca pretējā braukšanas joslā un sadūrās ar automašīnu UAZ-452, kuru vadīja 1967. gadā dzimušais Andris. Negadījumā bojātas tikai mašīnas, cilvēki nav cietuši.

Ugunsgrēkā bojā gājuši sirmgalvj

20. februārī izcēlās ugunsgrēks Rušonas pagastā, kur nodega dzīvojamā māja. Ugunsgrēkā gāja bojā šīs mājas saimnieki – 1919. gadā dzimusi Anna un 1911. gadā dzimušais Donāts. Kā informē Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Preiļu nodaļas speciālists, iespējama ugunsneļaimis izcelšanās iemesls varēja būt iekurināta krāsns.

Nodega divi veikali

20. februārī Aglonā nodega 1954. gadā dzimušajai Marijai piederošā māja, kurā bija izvietoti divi veikali «Jumova» un «Pietorņa». Ugunsgrēka nodarītais materiālais zaudējums – 20 000

latu. Nelaimis izcelšanās iemesli tiek noskaidroti.

Nelikumīgi cirsti koki

20. februārī policijā saņemts iesniegums no Preiļu virsmežniecības par to, ka Saunas pagasta saimniecībā «Fēnikss» izdarīta nelikumīga koku cirte. Mežam nodarīti materiālie zaudējumi 740,16 latu apmērā. Policija noskaidro lietas apstākļus.

Nepalaida garāmbraucošo automašīnu

20. februārī Līvānu iedzīvotājs 1953. gadā dzimušais L., izbraucot no mājas pagalma uz galvenā ceļa, nepalaida garāmbraucošo automašīnu VAZ-21063, kuru vadīja 1931. gadā dzimušais A. Notikušās sadursmes rezultātā cietuši tikai automašīnas.

Uz ceļa sadega Audi

21. februārī Preiļu novada Līčos uz pašvaldības ceļa sadega automašīna Audi-100. Noskaidrots, ka aizdegšanās iemesls bija īssavienojums elektroinstalācijā. Negadījumā cilvēki nav cietuši.

Nepakļāvās policistiem

21. februārī pie Līvānu 2. vidusskolas 1985. gadā dzimušais Valērijs alkohola reibumā nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām. Sastādīts administratīvais protokols.

Sodīti par huligānisku rīcību

✓ 17. februārī Silukalna pagasta iedzīvotājs Roberts mājās sarīkoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

✓ 19. februārī Preiļos kafējnīcā «Fiesta» 1983. gadā dzimušais Ivans veica huligāniskas darbības un sasita durvīm stiklu. Vainīgajam sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

✓ 22. februārī Aglonā 1952. gadā dzimušais Aleksandrs veica huligāniskas darbības, par ko viņam sastādīts administratīvais protokols.

✓ 22. februārī Riebiņu pagastā iedzīvotājs Guntars veica huligāniskas darbības pret savu sievu, par ko policijas darbinieki sastādījuši administratīvo protokolu.

✓ 23. februārī Preiļu iedzīvotājs, 1970. gadā dzimušais Pēteris alkohola reibumā veica huligāniskas darbības pret 1967. gadā dzimušo Natašu. Sastādīts administratīvais protokols.

✓ 23. februārī Līvānietis, 1956. gadā dzimušais Anatolijs veica huligāniskas darbības un piekāva 1954. gadā dzimušo Innu. Sastādīts administratīvais protokols.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

INFORMĀCIJA

Skaistais rīcins jeb sešas kobrašas tavā dārzā

Izrādās, ka krāšņais rīcins, ko audzējam savos dārzos, ir bistams un indīgs augs, ko izmanto par izejvielu bioloģisko ieroču ražošanā.

Teju vai katrā sēklu tirgotavā bija atrodamas auga 'Rīcinus communis' izskatīgās sēklas. Pārsvārā tās ievestas no Francijas un maksā mazliet vairāk nekā divus latos par paciņu. Latvijā rīcinu audzē gan kā dekoratīvu augu ar krāšņām, zaļām, bordo vai pat raibām lapām piemājas dārzos, gan kā istabas augu. Paši siltās vasarās (kāda bi-pērn) šis augs arī piemājas dārziņā pagūst ne tikai krāšņi noziedēt, bet arī briedināt raibām pupiņām līdz sēklis.

Rīcina augs pasaulē tiek plaši izmantots ēļas iegūšanai. Bet īpašu uzmanību pasaules prese rīcinam pievērsa pagājušajā mēnesī, kad Anglijā aizdomās par terorismu tika arestēti vairāki cilvēki un arestu laikā viens policists gāja bojā un vēl četri tika ievainoti. Lielbritānijas pretterorisma policijas vienības dažādās vietās arestēja vairāk nekā desmit Ziemeļāfrikas izcelsmes personas, pie kurām atrada nelielu daudzumu ārkārtīgi toksiskās vielas rīcina. Policija uzskata, ka «rīcina lieta» ir nopietnākais ar terorismu saistītais atklājums kopš 11. septembra notikumiem. Pastāv aizdomas, ka turētie islama kaujinieki apņēmuši pie viņiem atrasto

rīcinu izmantot, lai saindētu pārtiku, kas paredzēta kādai Lielbritānijas militārajai bāzei.

Rīcinu uzskata par bioloģisko ieroci, ko var izmantot arī bioterorismam. Speciālisti apgalvo, ka tā ir viena no visbīstamākajām savvaļā sastopamajām indēm, aptuveni sešas reizes bīstamāka par kobrašas indi. Jau miligramu rīcina, ieeļots vai ievadīts organismā, var būt nāvējošs. Saindētajam parādās gripai līdzīgi simptomi, un cilvēks dažas dienas pēc saindēšanās nomirst. Pretinde rīcinam nav zināma. Šo vielu savā darbībā izmantoja PSRS un sociālisma bloka slepenie dienesti, kas 1978. gadā ar to noindēja Bulgāru disidentu Georgiju Markovu, kam indi ievadīja, iedurot ar lietussarga smaili. Lielbritānijas slimību kontroles un novēršanas centrs rīcinu ierindoja B sarakstā, kur atrodas vielas, kas rada vidējus draudus, jo, lai gan rīcins ir viegli pieejams un ražojams, taču to grūti izmantot, ja vēlas nogalināt lielu daudzumu cilvēku. Tomēr pat ar dažām šī auga sēklām pietiek, lai apdraudētu cilvēka dzīvību.

Tādās valstīs kā Francija, kur rīcins aug krietni labāk nekā Latvijas aukstajā klimatā, katrā audzēšanas instrukcijā stingri ieteikts nelaut šim augam veidot sēklas, jo tieši tās ir visbīstamākās dzīvībai. Turklāt veselības neapdraudēt sēklas, pat, ja tās tiek norītas, visticamāk nesagādās nekā-

dus veselības traucējumus, bet pietiek tās sakošļāt, lai... Arī pats augs ir indīgs un var izraisīt gan nopietnus nieru, gan aknu bojājumus.

Vissliktākais, ka bīstamo indi no šīm sēklām ir ļoti viegli iegūt. Tam nav nepieciešamas speciālas iekārtas, ne arī ķīmika izglītība. Turklāt instrukcijas, kā to var izdarīt katrā mājas māte savā virtuvē, sēklu apstrādei izmantojot ūdeni un acetonu, brīvi atrodams internetā. Un atšķirībā no daudzām citām bīstamām indēm, kuru tirdzniecība vai pat glabāšana nav beigties ar cietumsodu, rīcinu Latvijā, tāpat kā pārējā Eiropā līdz šim varēja brīvi audzēt, tirgot sēklas un stādus. Latvijā sēklu ieviešana līdz šim pat bija atbrīvota no ievadmuitas.

Kā apgalvo Toksikoloģijas centra speciālisti, pagaidām Latvijā nav reģistrēti traģiski saindēšanās gadījumi ar rīcinu, bet tagad, kad šis augs iegūvis pasaules «slavu», situācija var saasināties. Turklāt Valsts tiesu medicīnas toksikoloģijas laboratorijā vēl nav arī vajadzīgo reagentu, lai veiktu analīzes, kas varētu atklāt šādu saindēšanos.

Rīcina audzētājiem būs jāreģistrējas lauksaimniecības pārvaldēs

Košumauga rīcina sēklu izmantošanu Latvijā kontrolēs tāpat kā psihotropās vielas. Kādā veidā no indīgā au-

ga iegūtās vielas varēs izmantot, kā arī par tā audzēšanu turpmāk lems vairāku ministriju speciālistu darba grupa. Lielbritānijas policija rīcinu uzskata par bioloģisko ieroci, ko var izmantot arī bioterorismam. Pēc saņemtas informācijas par indīgo vielu izmantošanu ārvalstīs zemkopības ministrs Mārtiņš Roze izdeva rīkojumu, kas aizliedz Latvijā tirgot minētā auga sēklas. Lai noteiktu, kādos gadījumos šo augu drīkstēs izmantot, Ministru kabineta atbalstīja M. Rozes ierosinājumu veidot starpministriju darba grupu. Tajā darbosies pārstāvji no Aizsardzības, Veselības, Ekonomikas un Zemkopības ministrijas. Darba grupas uzdevums būs apzināt, vai auga sēklas tiek izmantotas rūpniecībā un medicīnā un cik plaši rīcins tiek Latvijā audzēts. Tas gan nenozīmē, ka rīcina sēklas Latvijā ievest un audzēt aizliegts. Līdzīgi kā psihotropajām, arī no rīcina sēklām iegūtajām vielām būs nepieciešama precīza uzskaitē – cik daudz un kur tās nonākušas. Tāpat arī audzētājiem būs jāreģistrējas reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs, kuru speciālisti kontrolēs, vai augi tiek izmantoti paredzētajiem mērķiem. Latvijā no rīcina iegūt sēklas ir tikpat kā neiespējami, jo tam nepieciešamas garas un karstas vasaras.

Sagatavoja G.Kraukle

«Virsaitis» — lielākais kuģis Jūras spēku flotē

Februāra sākumā Liepājas ostā pirmoreiz pie-
tauvojās Latvijas Jūras spēku jaunais apgādes un bāzes kuģis «Virsaitis», ko mūsu valstij uz-
dāvinājusi Norvēģija.

Tas pagaidām ir lielākais Latvijas flotē. Ražots pagājušā gadsimta 70. gadu beigās, taču ir labā tehniskā kārtībā, atzīst kuģa komandiera vietnieks Ingars Pauris. Vajadzības gadījumā uz trim plašajiem «Virsaiša» klājiem var izvietot līdz 350 minām un uz tā paredzēts uzstādīt aprikojumu ūdenslīdzēju apmācībai un darbam.

Norvēģu dāvinājums

Liepājas ostas piestātnē «Virsaitis» pamanāms uzreiz sava iespaidīgā augstuma dēļ. Tas ir 24 metri. Savukārt kuģa iegrime ir tikai 4,5 metri. «Virsaitis» atceļojis no Norvēģijas tālo ziemeļu kara ostas Narvikas, kur tas četrus gadus nostāvējis piestātnē un nav izmantots.

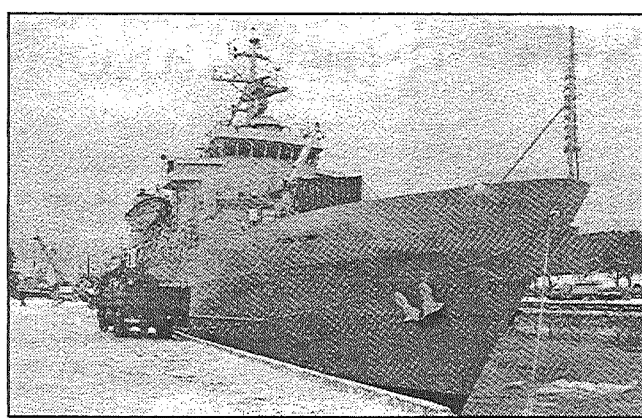
No Jūras spēkiem uz Norvēģiju devusies 10 cilvēku lielā komanda, kas tur mācījusies lielo peldlīdzekli vadīt. Neskatoties uz lielajiem izmēriem, kuģa vadīšana esot viegla.

Lielākā Latvijas Jūras spēku peldlīdzekļa ātrums nav liels – līdz 23 kilometriem stundā. Bet tas neesot tik svarīgi, jo «Virsaitis» galvenokārt veiks bāzes kuģa funkcijas. Tas var uzņemt 300 tonnas degvielas un 80 kubikmetrus ūdens.

Divu dzinēju jauda kopā esot 4400 kilovatu, un nākamais remonts tiem būšot jāveic pēc pieciem tūkstošiem darba stundu. Uz kuģa ir arī sonors, kas paredzēts zemūdeņu meklēšanai, un viens 40 milimetru lielgabals. Vadības postenī dežūras laikā atrodas mehāniķis, elektrīķis un motorists.

Jūras ūdeni pārvērs dzeramajā

Kuģa komanda vēl nav pilnībā nokomplektēta, tajā paredzēti 42 cilvēki. Salīdzinot

● Kuģis «Virsaitis» tiks izmantots galvenokārt kā apgādes un bāzes kuģis.

ar citiem Latvijas kuģiem, «Virsaitis» ir plašāks un dziļāks un tā ērtāka. Virsniņu salons aprīkots ar ērtiem ādas dīvāniem, mūzikas aparāturu un televizoriem. Pie sienas redzama fotogrāfija ar pagājušā gadsimta 30. gadu «Virsaiša» attēlu. Uz kuģa atrodas arī sauna.

Uz kuģa strādā ārsts, kas jūrā var sniegt medicīnisko palīdzību jūrnikiem no mazākiem kuģiem, kur šāda pos-

tena nav. Blakus kuģa mašīntelpai atrodas ierīce, kas sūkņina ūdeni, filtrē to caur smilšu un ķīmiskajiem filtriem, atdala sāļus, līdz tas ir lietojams dzeršanai. Sistēma ir jauna un stundā ražo 450 līdz 700 litrus dzeramā ūdens. Turklāt kuģis var lepoties ar aparātu, kas ūdeni regulē PH līmeni atbilstoši Eiropas Savienības prasībām.

«Kursas Laiks»

INTERESANTI

Beidzot var mīlēties likumīgi

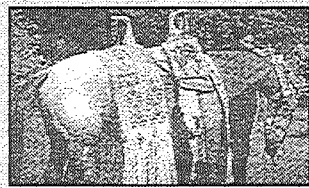
ASV Džordžijas štata tiesa beidzot atcēlusi pirms 170 gadiem pieņemtu likumu, saskaņā ar kuru sekss starp neprecētiem cilvēkiem tika uzskatīts par noziegumu.

Lēmums pieņemts sakarā ar Džesija Maklūra lietu. 16 gadus vecais puisis tika pieķerts nodarbojamies ar seksu savas draudzenes mājas guļamistabā un apsūdzēts ārlietības sakaros. Tiesa nolēma, ka Maklūram jāsamaksā naudas sods un jāuzraksta eseja par to, kāpēc būtu bijis labāk no seksa atturēties. Viņš uzrakstīja, ka tā nav tiesas darīšana.

«Štata valdībai nav tiesību ieiet privātas dzīvojamās platības guļamistabā un kriminalizēt privātas, nekomerciālas seksuālas attiecības, kurās uz savstarpējas piekrišanas pamata stājas divas pienācīga vecuma personas,» paziņoja tiesnesis Normass Flečers.

Laulības Džordžijā drīkst nolēgt, sākot ar 16 gadu vecumu.

Rīkos modes skati zirgiem

Čīles dizaineris Eduardo Lagoss plāno sarīkot modes skati zirgiem. Rīkotāji tajā demonstrēsot galvas rotas, kāju sildītājus un priekšautus košās krāsās.

Dizaineris atklāj, ka iedvesma neparastajai modes skatei radusies pēc kāda klienta ieteikuma. Tas lūdzis palīdzēt ar viņa zirgam nepieciešamo lietu dizainu.

Lagosa nākamais projekts būs ekskluzīva suņu un kaķu apģērbi sērija.

Ķermenī sadur 702 adatas

34 gadus vecais kanādietis Brents Mofats uzstādījis pasaules rekordu pīrsingā, nepilnu astoņu stundu laikā sadurot savā ķermenī 702 adatas. Viņš bija iecerējis sasniegt tūkstoti, taču nespēja to nepanesamo sāpju dēļ.

«Ir tāda sajūta, ka manām kājām tiktu laista cauri elektriskā strāva,» sacīja Mofats, kurš, durot adatas savā ķermenī, klausījās «speed-metal» mūziku un turēja priekšā savas netaisnības fotogrāfiju. Adatas palika sadurtas ķermenī vairāk nekā piecas minūtes pēc rekorda uzstādīšanas, un to izņemšana bijusi daudz sāpīgāka nekā ieduršana, pēc tam atzina Mofats.

Rekordists plāno nosūtīt videoierakstu, aculiecinieku paziņojumu un masu mediju ziņas «Ginisa rekordu grāmatas» pārstāvjiem Londonā. Iepriekšējā rekorda uzstādītājam ķermenī bija sadurtas 200 adatas.

Nekaunībai nav robežu

Kāds īpaši nekaunīgs veikalu zaglis Maskavā ticis noķerts pēc tam, kad viņš atgriezies nozieguma vietā, lai pieprasītu nozagtā televizora garantijas dokumentus un tālvadības pulti.

Satriektie veikala darbinieki piezvanīja policijai, jo zaglis atgriezās, tēlojot nepamierinātu pircēju, kas žēlojas, ka nav saņēmis garantiju, pulti, antenu un lietošanas pamācību.

Laires formula — P + (5 x E) + (3 x H)

Britu psiholoģe Kerola Rotvela apgalvo, ka atklājusi cilvēku laimes formulu — P + (5 x E) + (3 x H).

P nozīmē personīgās īpašības, skatu uz dzīvi, spēju pielāgoties un enerģiju. E nozīmē eksistences prasības, veselību, finansiālo stabilitāti un draudzību. H ir pašcieņa, cerības, ambīcijas un humora izjūta.

Pētījumos ar 1000 cilvēkiem atklājies, ka vīrieši jūtas laimīgāki, dodoties brīvdienās, uzturot aktīvu seksa dzīvi un gūstot panākumus sportā. Taču sievietes par svarīgākajām lietām nosauca laika pavadīšanu ar ģimeni, saulainu laiku un diētas. Pie tam britu laime neesot atkarīga no naudas. Divreiz vairāk respondentu par galveno laimes avotu nosaukuši iemīlēšanos.

Kādu kultūras iestādi un kādus pasākumus apmeklējat?

Galina Zosāre,
bezdarbniece
Preiļos:

— Pašlaik neapmeklēju nevienu pasākumu. Nav darba, un nav vēlšanās izkļaidēties sarīkojumos. Kinoteātri sen neesmu bijusi. Arī kultūras namu pēc remonta neesmu apmeklējusi. Klūs siltāks, noteikti aiziesu. Vasarā cenšos apmeklēt dziesmu svētkus vai citus sarīkojumus, kuri notiek parkā, bet arī reti, jo esmu aizņemta dārza darbā. Vīrs strādā citā pilsētā, un es reizēm dzīvoju gan pie viņa, gan Preiļos. Arī jaunākais dēls dzīvo pie tēva un iet uz diskotēkām vietējā kultūras namā.

Vikarijs Jefimovs,
pensionārs Preiļos:

— Tagad, kad atjaunots kultūras nams, jau kādas trīs reizes esmu tajā bijis uz izrādēm un koncertiem. Savācāmie bariņš paziņu un aizejam. Reizi mēnesī var atļauties nopirkt biļeti uz kādu pasākumu. Vasarā atpūšos pie mājas. Kino neesmu skatījis ļoti sen. Kinoteātri pēdējo reizi biju, kad notika pirmsvēlēšanu tikšanās ar deputātiem. Reizēm aizeju uz sacensībām sporta klubā, jo man patīk skatīties futbolu.

Lolita Zdanovska,
bezdarbniece
Rušonas pagastā:

— Apmeklēju pēc iespējas visus pasākumus, kas notiek kultūras namā Rušonas pagastā centrā. Diskotēkas un balles tiek rīkotas gandrīz katras nedēļas nogalē. Man tur patīk, kultūras nams ir mājīgs un mūzika pietiekoši laba. Pa retam apmeklēju sarīkojumus Aglonā, bet Preiļos pēdējā laikā uz kultūras pasākumiem neesmu bijusi. Kinoteātri esmu bijusi tikai tad, kad mācījos pamatskolā. Vienu reizi esmu bijusi uz teātra izrādi Rīgā.

Ina Litavnieka ar meitiņu Anželiku no Sūtru pagasta:

— Kur atrodos, tur arī cenšos apmeklēt kādu sarīkojumu. Ja ciemojos Preiļos pie draudzenēm, tad eju uz diskotēkām sarīkojumu zālē un atpūtas kompleksā «Malibu». Uz dažādiem sarīkojumiem un teātra izrādēm esmu bijusi arī Rēzeknē un Rīgā. Arī Sūtros ir labs kultūras nams, patīk zālē. Gribētos vairāk labu koncertu, bet saprotu, ka tas nav reāli, jo slaveniem māksliniekiem nav izdevīgi uz šejieni braukt.

Jurijs Tumašovs,
bezdarbnieks no
Riebiņiem:

— Bieži apmeklēju Riebiņu kultūras namu, ja vien sarīkojums piesaista uzmanību un interesē. Nepatīk, ja uzaicināti kādi nezināmi mūziķi. Man patīk iet uz diskotēkām un ballēm, kad spēlē populāras grupas. Kultūras nams Riebiņos ir labs. Preiļos uz sarīkojumiem sen neesmu bijis, izņemot lielus pasākumus, kas notiek parkā. Kinoteātri neapmeklēju, man nepatīk skatīties filmas, arī pa televizoru ne.

L.Rancāne

Foto: M.Rukosjēvs

SLUDINĀJUMI, APSVEIKUMS, LĪDZJŪTĪBAS

Lai tev veiksmē pasniedz roku,
Prieks lai vienmēr durvis ver,
Lai tev gaišu saules staru
Katra jauna diena sniedz.
**Sveicam Arni Vulānu
dzimšanas dienā.**
Mamma, Sanita, Šons

Iepērk apses zāgbaļķus
Ø no 25 cm 12 - 18 Ls/m³
Samaksa tūlītēja.
T. 9454553; 9236083

Pērk lapu, skuju koku cirsmas,
mežus īpašumā,
zemi ezera krastā.
Tālr. 9104510.

Latvijas Somijas kopuzņēmums
«SILVA» konkursa kārtībā aicina darbā
mežizstrādes meistar

Prasības kandidātiem:

- ✓ augstākā izglītība mežsaimniecībā,
- ✓ iepriekšēja darba pieredze nozarē,
- ✓ augsta atbildības sajūta, pašiniciatīva,
- ✓ autovadītāja apliecība,
- ✓ datorzināšanas Windows, Excel, Word.

Pienākumi:

- ✓ vadīt un koordinēt darbību mežizstrādes meistara iecirknī,
- ✓ nodrošināt resursu racionālu izmantošanu.

Uzņēmums piedāvā:

- ✓ pastāvīgu darbu stabilā uzņēmumā,
- ✓ amatam atbilstošu atalgojumu.

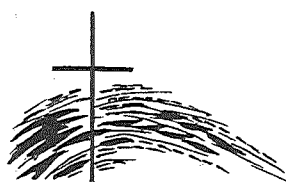
CV un pieteikuma vēstuli sūtīt
līdz 5. martam SIA «Silva» personāldaļai
Rīgā, Vienības gatvē 87E, LV1004.
e-pasts: velta.osma@silva.lv
Tālr./fakss 7804340

Pērk zemi (no 50 ha).

Tālr. 9104109.

SIA «Līvānu ķieģelis»
slēdz līgumus par zāģu skaidu
iepirkšanu neierobežotā
daudzumā ar piegādi.

Adrese: Līvāni, Celniecības iela 1.
Informācija pa tālruni 5344429,
6541555.

Reiz pienāk diena,
Nelūgta un skarba,
Kad dziļi, dziļi daudzas sirdis sāp.
**Izsakām līdzjūtību Pēterim
Bortulim, MĀTI un TĒVU
zaudējot.**
SIA «Preiļu saimnieks» kolektīvs

Skumji galvas noliec priekš klusās,
Noliet viršos rieta mirdzums silts.
Nošalc vēsma – mierīga lai dusa,
Lai jums viegla dzimtas zemes
smilts.

**Esam kopā ar Vitāliju Bortuli,
no MĀTES un TĒVA
uz mūžu atvadoties.**
Z/s «Ludzenieki»

Mums visiem ļoti, ļoti sāp,
Ka baltā smilšu kalnā jāatnāk.
Ka nebij lemts tev vecums ilgs un
silts,

Ka agri sagruva tavs dzīves tilts.
**Izsakām līdzjūtību piederīgajiem,
no Baibas STIKĀNES
uz mūžu atvadoties.**
3.a klases audzēkņi un vecāki

BAIBA STIKĀNE

(03.07.1975.-22.02.2003.)

«Svece, svecite, nededz tik ātri, ļauj līdz galam izdomāt domu, ļauj līdz galam izdzīvot mūžu...»

Bet februāra vēju dzesturs izdzēs mūsu Baibiņas dzīvības liesmiņu...

Baiba Stikāne (Čamane) dzimusi 1975. gada 3. jūlijā Līvānos. Beigusi Līvānu 1. vidusskolu. Daugavpils Pedagoģiskajā universitātē ieguvusi sākumskolas un veselības mācības skolotājas kvalifikāciju.

Baibiņai ir dabas dots skolotājas talants. Siciņa un slaidina, bet nopietna, prasīga un iejūtīga. Līdz ar to kļūst svarīga un nozīmīga savu audzēkņu ceļvede zinību un dzīves gudrību taciņā.

Uz Preiļiem (savu vienīgo darba vietu) Baibiņu ataicināja sirdsbalss — mīlestība, cerība, ticība. Dejas soļa ritmi, aizsākti Līvānu «Silavā», turpinājās Preiļu «Tālderos».

«Parādi, svece, kāda mūžam krāsa — tādā krāsā zied mīlestība.» Bet likteņa skarba pieskāriens nopūš mīlestības svecīti, aprauj dejas soli.

Ir Baibiņai atsaucīgi kolēģi, ir labestīgi skolas bērni, ir mīļi māte un tēvs, iejūtīgi māsa un brālis. Vēl jau nāktu pavasari, reibinoši ieviedu baltumā un skanīgi cīruļu treļļos. Nāktu...

Baibiņa varonīgi un izmisīgi cinās par dzīvību, tomēr 22. februāra vakarā Baibiņa aiziet baltajā mūžības ceļā.

«Ne puķe vairs, bet — tikai salda dvesma kā smaržas sapnis pāri palika; ne dzīve vairs —, bet tikai atmiņa.»

Skumstam līdzī ar Baibas tuviniekiem, dalām viņu sāpju smagumu. Atmiņu gaišumā Baibiņa turpinās dzīvot kolēģu un audzēkņu sirdīs.

Preiļu 1. pamatskola

Pārdod

māju Preiļos. Tālr. 5336686, 5344049;
2-ist. dzīvokli Preiļos. Tālr. 6099985;
melasi, skābarību, lopbarības kartupeļus.
Tālr. 6815228;

zirgu, malku. Tālr. 9424381;

zirgu. Tālr. 9762646;

kazlēnus. Tālr. 34503;

grūsnu teli. Tālr. 5336686 pēc 19.00;

grūsnu teli. Tālr. 9705505;

MTZ-82, 1987. g. Tālr. 9172008, 5479272;

jaunu pirts guļbūvi. Tālr. 9475606;

sienu. Tālr. 9182568 pēc 20.00.

Pērk

motociklu «Minsk» tehniskā kārtībā. Tālr. 5321535;

visu veidu automašīnas līdz 200 \$. Tālr. 9898903;

māju Preiļos (Zemesgrāmatā). Tālr. 9130981;

lopbarības kartupeļus. Tālr. 5322750;

māju Preiļos. Tālr. 6512763, 6356295.

Maina

mēbelētu 1-istabas dzīvokli (malkas apkure) Jēkabpils centrā pret zemi Latgalē ūdenstilpnes tuvumā. Tālr. 914368-9262159.

Irē

dzīvokli Līvānos. Tālr. 5321978.

Meklē darbu

virietis, var vadīt automašīnu, traktortehniku, strādāt autoservisā, ir savs auto. Tālr. 6439667.

**IEPĒRK skuju un lapu apaļkokus,
taras sagataves.
PIEDĀVĀ zāģētavas pakalpojumus.**
Tālr. 9445503.

**SIA «Kārlis Viens» iepērk
jaunlopus, liellopus, aitas kautsvārā.**
Samaksa tūlītēja (pie svēršanas).
Formē subsidijas.
Tālr. 6468887, 53-48524, 53-48531.

**SIA «AIBI» pērk zirgus,
liellopus, jaunlopus, aitas.
+12%, +18%.
Tālr. 48-71185, 48-71804, 9478728,
9445135.**

**SIA «Ranko» iepērk mājlopus
dzīvsvārā.**
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 42807, 44179, 9161121.

**SIA «KARA V» iepērk 4,9 m garus
egles baļķus. Apmaksa pēc vienošanās.**
x diam. 18-21 – Ls 25
x diam. 22-25 – Ls 28
x diam. 26 un lielāks – Ls 32
Informācija pa tālr. 9608906, 9640126.

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona bērnu un jauniešu centrs

◆ No 26. februāra līdz 4. martam 2. Bērnu foruma ietvaros Preiļu rajona bērnu izstrādāto projektu «Bērniem piemērota Latvija» izstāde.

◆ 28. februārī pulksten 12.00 rajona mazo mūzikas kolektīvu konkurss «Do – re – mi» Preiļu kultūras namā.

◆ 1. martā pulksten 10.00 kursu «Modernās un džeza dejas» nodarbība Preiļu kultūras namā.

◆ 4. martā pulksten 10.00 rajona 2. Bērnu forums.

◆ 5. martā pulksten 11.00 pieredzes apmaiņas seminārs skolēnu paspārvalžu

līderiem Aglonas vidusskolā.

◆ Līdz 5. martam neklātienas viktorīna «Preiļiem – 75».

Kinoteātris «Ezerzeme» Preiļos

◆ 28. februārī, 2. martā pulksten 17.00 un 20.00, 3. martā pulksten 18.00, 4., 5., 6. martā pulksten 20.00 episka pasaka «Gredzenu pavēlnieks. Divi torņi».

Vārkavas pagasta tautas nams

◆ 1. martā pulksten 22.00 diskotēka «... un pašam patīk».

◆ 2. martā pulksten 18.00 Līvānu novada kultūras centra amatierteātra izrāde: E.Zālite «Maldu Mildas sapņo-

jums» (komēdija trijos cēliešos).

Sīlukalna kultūras nams

◆ 1. martā pulksten 22.00 spēlē grupa «Tranzīts».

Pelēču kultūras nams

◆ 1. martā pulksten 22.00 diskoballe. Spēlē Irēna un Diāna.

Rožkalnu kultūras nams

◆ 1. martā pulksten 11.00 uz atmiņu pēcpusdienu aicināti bijušā kolhoza «Dzintars» speciālisti ar groziņiem. Spēlē duets «A & B».